

FILOZOFSKI FAKULTET
BANJA LUKA

ODSJEK ZA SOCIJALNI RAD

NASTAVNI PLAN

	rada i menadžment									3	1				
21	Politički sistemi											2	1		
22	Razvoj i planiranje socijalnog rada														
23	Socijalni rad sa zavisnicima												2	1	
24	Upravni postupak sa Osnovama upravnog prava											2	2	2	2
25	Socijalna patologija											2	2	2	2
26	Socijalni rad u zajednici														
27.	Supervizija											3	2	3	2
28	Izborni predmet									2	2	2	2	2	2
29	Praktičan rad u socija- lnoj ustanovi (kolokvij)	-	-	0	60	-	-	0	60	-	-	0	90	-	-
	UKUPNO:	16	9	14	12	14	11	14	15	14	1	17	11	1	11
										0		4		5	12

IZBORNI PREDMETI:

A) TREĆA GODINA

1. Mentalna higijena
2. Socijalni rad u školskim ustanovama
3. Socijalna gerontologija

B) ČETVRTA GODINA

1. Socijalna medicina
2. Kriminologija sa penologijom
3. Maloljetnička delikvencija

FILOZOFSKI FAKULTET

BANJA LUKA

Studijski odsjek za socijalni rad

PREDMET: SOCIJALNA POLITIKA

ODGOVORNI PROFESOR: Milosav Milosavljević

I NASTAVNI PROGRAM

1. Osnovni pojmovi iz socijalne politike
 - Pojam politike
 - Pojam socijalnog
 - Različita shvatanja pojma socijalna politika
 - Socijalni razvoj
 - Socijalna sigurnost
 - Socijalne potrebe
 - Socijalni slučaj
 - Socijalni problemi
 - Socijalne prestacije
 - Socijalno pravo
 - Socijalno osiguranje
 - Socijalno staranje
 - Socijalna zaštita
 - Socijalno osiguranje

II Nauka o socijalnoj politici

- Predmet socijalne politike kao nauke
- Socijalna politika kao praktična djelatnost
- Socijalne potrebe, socijalna sigurnost i socijalni problemi- osnovni predmet socijalne politike
- Odnos s filozofijom i drugim naukama
 - (1) odnos sa filozofijom
 - (2) odnos sa sociologijom
 - (3) odnos s politikologija
 - (4) odnos s političkom ekonomijom
 - (5) odnos sa pravnom naukom
 - (6) odnos sa socijalnim radom
- Metode istraživanja socijalne politike
 - (1) Pozitivistička metodologija
 - (2) Kritičko-dijalektičke metode
 - (3) Metodološki strukturalizam i funkcionalizam
 - (4) Komparativne metode

III Zajednička suštinska obilježja socijalne politike

- Istorija kategorija
- Klasna kategorija
- Civilizacijska kategorija
- Univerzalna priroda socijalne politike
- Opšta načela socijalne politike

- (1) Solidarnost
- (2) Uzajamnost
- (3) Humanizam
- (4) Socijalna pravda

IV Osnovni faktori socijalne politike

- Egzogeni (međunarodni)
- Endogeni (karakteristike društvenog sistema)
 - (1) ekonomski odnosi, procesi i sistem
 - (2) Demografski procesi
 - (3) Ideološki
 - (4) Politički
 - (5) Sistemi vrijednosti
 - (6) Etički: principi socijalne politike
 - (7) Religija

V Socijalno-političke doktrine i teorije

- Pojam doktrine, teorije i nauke
- liberalističke doktrine socijalne politike
 - (1) Socijalno-politička doktrina spontatizma
 - (2) Socijalno-politička doktrina harmonizma
 - (3) Socijalno-politička doktrina solidarizma
- Socijalno-političke doktrine radničkih i socijalnih pokreta
- Socijalno-politička doktrina države blagostanja
 - (1) Pojam države blagostanja
 - (2) Socijalna politika države blagostanja
 - (3) Kritike socijalne politike države blagostanja
- neoliberalističke socijalno-političke teorije
- Kritičke i radikalne koncepcije socijalne politike

VI Modeli i koncepcije socijalne politike

- neoliberalistički model socijalne politike
- Socijalnodemokratski modeli socijalne politike
- Korporativistički model
- Socijalno-politički model ugovorne države blagostanja
- Model integrisane socijalne i ekonomske politike
- Socijalna politika bivših socijalističkih država-socijalna politika u tranziciji
- Socijalni problemi i politika zemalja u razvoju
- Socijalna politika Evropske Unije
- Globalizacija i socijalna politika

VII Međunarodna saradnja i nosioci socijalne politike

- Međunarodni univerzalni izvori socijalnih prava i sigurnosti čovjeka
 - (1) Osnovna deklaracija o pravima čovjeka

(2) Konvencija o pravima djeteta

(3) Međunarodni pakt o socijalnim i kulturnim pravima
- Nosioci međunarodne socijalne politike

(1) OUN i njene specijalizovane agencije

(2) MOR

(3) Svjetska zdravstvena organizacija
(4) Međunarodni crveni krst

VIII Socijalni problemi-predmet socijalne politike

- Pojam i klasifikacije socijalnih problema
- Siromaštvo
- Nezaposlenost
- Starenje stanovništva
- Depopulacija i "demografska eksplozija"
- Manjinske i marginalizovane skupine
- Diskriminacija i rasizam
- Socijalne bolesti
- Društvene devijacije

IX Sadržaji i područja socijalne politike

- Socijalna sigurnost po osnovu rada
- Zdravstvena zaštita i zdravstveno osiguranje
- Zapošljavanje i socijalna sigurnost za slučaj nezaposlenosti
- Društvena zaštita porodice i djece: dječja zaštita
- Penzijsko i invalidsko osiguranje
- Socijalna zaštita
- Zaštita bivših boraca, vojnih i civilnih invalida rata
- Socijalno-politički aspekti obrazovanja
- Socijalno-politički aspekti stambene politike
- Dobrovoljno osiguranje života i imovine
- Komunalne i uslužne djelatnosti

Literatura

1. Milosavljević, M. (redaktor) i ostali: Socijalna politika u tranziciji, Centar za proučavanje alternativa i "Socijalna misao", Zagreb
2. Lakićević, D. : Socijalna politika, "Savremena administracija ", Beograd, 1998.
3. Milosavljević, M. : Socijalni rad na medi vijekova, "Draganić", Zagreb, 1998.
4. Milosavljević, M.: Socijalna sigurnost u samoupravnom društvu, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd
5. Nedović, S.: Država blagostanja, "Draganić", Beograd, 1998.

TEORIJE SOCIJALNOG RADA

IV semestar
Obavezan predmet
60 časova nastave

OSNOVNI CILJEVI PREDMETA

Osnovni cilj ovog predmeta je da se studenti upoznaju sa najznačajnijim teorijama socijalnog rada, njihovim međusobnim odnosima, širim teorijskim korenovima, prednostima i ograničenjima i odnonsom između teorija prakse i obrazovanja u socijalnom radu.

OBLICI NASTAVE

Nastava će se izvoditi u vidu power-point prezentacija, diskusija, izlaganja studenata, grupne rasprave, pisanje i odbrane seminara, korišćenjem video i drugog priručnog materijala, poseta institucijama i naučnim skupovinama, mentorskog rada, konsultacija sa profesorom i drugim učesnicima u nastavi, postovanja poznatih stručnjaka, istraživača i drugih profesora.

OCENJIVANJE STUDENATA

Ocenjivanje studenata obavljaće se tokom semestra pri čemu će se naročikto vrednovati: interaktivno učešće u nastavi, pisanje i odbrana seminara, uvodna izlaganja o dogovorenim temama, učešće u izradi individualnih ili grupnih projekata, dva testa znanja sredinom i krajem semestra.

OCENJIVANJE NASTAVNIKA

Ocenjivanje nastavnika obavljaće se dva puta u toku smestra putem anonimnog upitnika.

PROGRAM I SADRŽAJI

I. Definisanje osnovnih pojmoveva

Određivanje pojmoveva nauka, teorija, paradigma, model, metod, tehniku, veština

II. Opšte teorije društvenih i humanističkih nauka kao izvorišta teorija u socijalnom radu

Uticaj medicine na teorije socijalnog rada. Sociološke teorije i socijalni rad.

Psihološke teorije i socijalni rad. Pravo i socijalni rad. Socijalna patologija i socijalni rad.

III. Šta sve utiče na nastanak i razvoj teorija?

Oblikovanje socijalnog rada, Oblikovanje premeta socijalnog rada. Oblikovanje klijenata. Oblikovanje socijalnog radnika

IV. Teorije o socijalnom radu i za socijalni rad

Tipovi teorija u socijalnom radu

Taksonomije i klasifikacije teorija o socijalnom radu

Odnosi teorija u socijalnom radu

Eklekticizam teorija u socijalnom radu

Dve vrste teorija o socijalnom radu

V. Teorije i praksa socijalnog rada

Praktične teorije i teorije za praksu socijalnog rada. Kako teorijski misliti u praksi? Teorija socijalnog rada i struktura prakse, Kako praksa utiče na razvoj teorija socijalnog rada?

VI. Psihodinamske perspektive

Šire teorijske perspektive i veze; Woods i Hollis: psihosocijalna terapija;

Alternativne psihodinamske formulacije socijalnog rada; Terapeutska sredina: primjena u zaštiti u ustanovama

VII. Modeli krizne intervencije i usredsređenosti na zadatak

Širi teorijski pogledi i veze; Politika teorije krize i usredsređenja na zadatak; Krizna intervencija: Naomi Golan; Rad na slučaju usredsređen na zadatak: Reid i Epstein.

VIII. Kognitivno-bihevioralne teorije

Šire teorijske perekpective i veze; Politika kognitivno-bihevioralne teorije; Sheldon: kognitivno-bihevioralna terapija; Gupne i bihevioralne tehnike u zajednici; Rad u ustanovama za zbrinjavanje

IX. Sistemske i ekološke perspektive

Šire teorijske perspektive i veze; Politika sistemske teorije; Primjena sistemske teorije u praksi socijalnog rada: Pincus i Minahan; Ekološka sistemska teorija: životni model; Stvaranje mreže i sistemi socijalne podrške; Atherton: sistemi u ustanovama za zbrinjavanje

X. Socijalnopsihološki i komunikacijski modeli

Šire teorijske perspektive i veze; Politika sociopsihološkog i komunikacijskog modela; Teorija uloge; Teorija komunikacije u socijalnom radu; Error! Bookmark not defined.

XI. Humanističke i egzistencijalističke perspektive Error! Bookmark not defined.

Šire teorijske perspektive i veze; Politike humanističke i egzistencijalne teorije; Neki humanistički uticaji na socijalni rad; Glassman i Kates: Humanistički grupni rad; Tompson: egzistencijalizam i socijalni rad

XII. SOCIJALNI RAZVOJ I RAZVOJ ZAJEDNICE Error! Bookmark not defined.

Šire teorijske perspektive i veze

Ideje socijalnog razvoja
Koncepcije socijalnog razvoja
Madgley: socijalni razvoj

XIII. RADIKALNE I MARKSISTIČKE PERSPEKTIVE

Šire teorijske perspektive i veze
Politika radikalnog socijalnog rada
Mullaly: strukturalni socijalni rad
Fook: radikalni rad na slučaju
Radikalni rad u ustanovama za zbrinjavanje

XIV. ANTIDISKRIMINATIVNE I ANTIPOTCINJAVAĆE PERSPEKTIVE

Šire teorijske perspektive i veze
Politika antidiskriminacijske teorije
Hanmer i Statham: rad usretstvovan ka ženama
Dalrymple i Burke: antipotčinjavajuća praksa

XV. OSNAŽIVANJE I ZASTUPANJE

Šire teoretske perspektive i veze

Osnaživanje crnaca: Barbara Solomon
Mullender i Ward: samousmjeravajući grupni rad
Teorija naučene bespomoćnosti

XVI. Aktuelne protivrečnosti i otvorena pitanja socijalnog rada

Socijalni rad i dobrovoljne socijalne aktivnosti
Stigmatizirajuće uloge socijalnog rada
Opšti polivalentni ili specijalizovani socijalni rad
Mogućnosti zasnivanja teorijske i metodološke osnove socijalnog rada

OBAVEZNA LITERATURA:

Student je obavezan da prema nastavnom programu savlada delove sadržaja iz sledećih udžbenika i druge literature:

1. Malcolm Payne (2001): Savremena teorija socijalnog rada, Banja Luka, Filozofski fakultet
2. Milosav Milosavljević (1998): Socijalni rad na međi vekova, Beograd, Draganić
3. David Howe (1997): Uvod u teoriju socijalnog rada, Beograd, Naučno-istraživački centar za socijalni rad i socijanu politiku FPN
4. Grupa autora (2005): Održivi razvoj i socijalni rad, Banja Luka, Univerzitet u Banjoj Luci, Filozofski fakultet
5. Milosav Milosavljević i Miroslav Brkić (2005): Socijalni rad u zajednici, Beograd, Socijalna misao
6. Milan Petrićković (2006): Teorije socijalnog rada, Beograd, Socijalna misao

NASTAVNI PROGRAM IZ PREDMETA

SOCIOLOGIJA

STUDIJ ZA SOCIJALNI RAD

I GODINA

1. CILJ I ZADATAK

Zadatak nastave iz Sociologije ogleda se u cjeleovitom upoznavanju studenata sa osnovnim karakteristikama društvenih teorija, procesima, strukturu i promjenama društva i socijalnih sistema.

Cilj nastave je upoznati studente sa istraživanjima različitih oblasti socijalnog, političkog i kulturnog života. Posebno treba istaći dio nastavnog programa koji se odnosi na deontološki locirane teme, društveni karakter i značaj djelatnosti i profesije kojoj će studenti pripadati. Upoznavanje sa deontološkom strukturu zanimanja ima za cilj dobijanje velikog broja informacija do kojih ne bi mogli doći studiranjem naučnih oblasti same struke.

Nastavni programi iz Sociologije trebaju biti različiti, što je uslovljeno razlikama fakulteta. Nastavni planovi, shodno tome, također ne moraju biti isti.

2. NASTAVNI PLAN

Nastavni plan realizuje se u I semestru za 3 +0 sati sedmično.

3. NASTAVNI PROGRAM PREDAVANJA

I Teorija društva

1. Pozitivizam i fenomenologija; 2. Funkcionalizam; 3. Sistemske teorije; 4. Marksistička teorija;
5. Interakcionalizam; 6. Entometodologija;

II Društvo

A) Društvo i sistem; 1. Određivanje društva (pluralizam teorija), 2. Razlikovanje društvenog stanja od društvenog kretanja; 3. Individua i kolektiv-sukob nominalista i realista, 4. Koncepti sistema u nauci i njihovo djelovanje u sociologiji; 5. Dijalektičko i funkcionalističko shvatanje društvenog sistema;

B) Nastajanje i elementi društvenog sistema; 1. Mikro, makro i globalni društveni sistemi; 2. Socijalno dijeljenje i njegove vrste, rad i socijalna akcija; 3. Društveni odnosi i vrste društvenih odnosa, podjela rada, podjela društvenih uloga; 4. Društvene ustanove i organizacije; 5. Struktura i dinamika; a) socijalna stratifikacija i socijalna pokretljivost; b) nacija; c) društvene klase i socijalni slojevi; d) profesija i inteligencija; e) birokratija i tehnokratija; f) elite; g) siromaštvo i socijalna stratifikacija, h) obrazovanje, moć i nejednakost; i) anatomija društvene moći;

III Globalni društveni sistemi i podsistemi

- A) Anatomija globalnog društva i sistema;
- B) Prirodni sistem: 1. Ljudsko učešće u opštem lancu prirode; 2. Prirodni i društveni sistem; 3. Ljudi kao potrošači prirodnih materija; 4. Ekološka ravnoteža i kriza ljudske ekologije; 5. Socijalna ekologija disciplina u konstituiranju;
- C) Ljudska reprodukcija; 1. Biološko i društveno obnavljanje ljudi; 2. Brak; 3. Porodica; 4. Stanovništvo;
- D) Ekonomija; 1. Roba; 2. Tržište; 3. Novac; 4. Svojina; 5. Dominacija ekonomije i kriza društva;
- E) Tehnologija; 1. Znanstvene revolucije i tehnološke inovacije; 2. Naučna organizacija rada; 3. Rad u uslovima naučno-tehnološke revolucije; 4. Tehnološka revolucija i kriza;
- F) Političko oblikovanje društva; 1. Politika; 2. Politička moć; 3. Anatomija države-aparati države, pravni poredak, legitimitet, funkcija države; 4. Autoritarni politički sistemi; 5. Demokratski politički sistemi; 6. Akteri politike: a) političke stranke, b) interesne grupe, c) opozicioni (društveni) pokreti, d) institucionalizirane političke akcije, e) javno mijenje; f) politička kultura; g) politička sociologija; h) politički pluralizam; 7. Nacionalni suverenitet i kriza suvereniteta; 8. Država-vojna sila i rat;
- G) Kultura; 1. Čovjek i kultura; 2. Kultura i civilizacija; 3. Kulturni modeli, a) vrijednosti; b) pravila i norme; c) jezik; d) institucije, d) pogled na svijet; e) komunikacije; 4. Kulturni tipovi, subkultura, akulturacija i enkulturnacija, 5. Kulturne potrebe, masovna kultura i kriza kulture; 6. Religija, a) vjerovanje, b) svjetske religije, c) teizam, d) ateizam, e) konfesije, f) sekularizacija, g) smisao i domeni kritike religijskog života; 7. Fiziologija, umjetnost i nauka; 8. Ideologija;
- H) Ličnost; 1. Struktura i razvoj; 2. Socijalizacija i personalizacija, uspon ličnosti i kriza identiteta

IV

1. Društveni konflikti u savremenom društvu

Uočavanje interesa i potreba, omogućavanje društvenih potreba, integracija i deintegracija u savremenom društvu;

2. Socijalni pokreti u savremenom društvu;

Subjekti pokreta, programi pokreta, težnje za društvenim promjenama, ideologija, socijalni pokret i organizacija

3. Ljudska prava i slobode u savremenom društvu

Dokumenti koji obavezuju savremena društva, konvencije i pravni izvori u savremenim društvima vezani za ljudska prava i slobode

4. Civilno društvo

Hegel i Marx o civilnom društvu, savremeni koncept o civilnom društvu;

5. Konstitucionalizam

Pojam i značaj konstitucionalizma, konstitucionalizam u državi i savremenom društvu

6. Tradicionalizam u savremenom društvu

7. Državnost, nacionalizam, demokratizacija

Državnost, suverenitet, preduslov demokracije, multinacionalne države i demokratizacija

8. Moć u savremenom društvu
Uloga moći, vrste moći, vlast i moć
9. Socijalno djelovanje i njegove vrste, rad i socijalna akcija;
10. Savremeni odnosi države i društva;

4. NAČIN PROVJERE ZNANJA

Provjera znanja vrši se usmeno.

5. LITERATURA

Za literaturu se predviđaju sljedeći udžbenici i knjige:

1. dr. Radoslav Ratković, dr. Vladan Petković: Osnovi nauke o društvu, Beograd, 1994.
2. Miroslav Pečujlić, Vladimir Milić, Sociologija, Zavod za udžbenike, Beograd, 1991.

UNIVERZITET U BANJOJ LUCI
FILOZOFSKI FAKULTET
Odsjek za studij socijalnog rada

PREDMET: Filozofija sa etikom
PROFESOR: Doc. Dr Ostoja Đukić

NASTAVNI PLAN I PROGRAM FILOZOFIJE SA ETIKOM

Predmet se sluša u I. i II semestru i to 2 sata sedmično predavanja i 1 sat vježbi

I UVODENJE U FILOZOFIJU

1. Ime i pojam filozofije
2. Izvori i pobude filozofskih istraživanja
3. Filozofske discipline
4. Filozofija, mitologija i religija
5. Istorija filozofije i njen značaj

II OSNOVNE POSTAVKE I ODREĐENJA POJMOWA MORALA I ETIKE

1. Određenje pojmova morala i etike
2. Odnos morala i drugih oblika svijesti, heteronomije i autonomija u moralu
3. Osnovne subjektivne postavke moralnosti (svijest, saznanje, osjećanja, volja, vrlina, moralno suđenje, ispravnost, dužnost, vrline)
4. Istoričnost i klasnost morala
5. Teorijska i normativna etika
6. Savremeni moral i etika, metaetika i njezin značaj

III PREGLED MORALNIH UČENJA U STARIM CIVILIZACIJAMA

1. Moral u civilizacijama Bliskog Istoka (Egipat, Babilon, Mezopotamija, Judeja i Perzija)
2. Moralno-etička učenja u Indiji, Kini i Japanu

IV GRČKA FILOZOFIJA

- A) Dosokratovska filozofija
1. Miletска filozofija prirode
 2. Elejska filozofija bivstva i kretanja
 3. Filozofija Heraklita Efejskog
 4. Pitagora i pitagorejci
 5. Leukipa i Demokrita atomistički filozofija
 6. Antropološki relativizam sofista

- B) Klasična helenska filozofija

1. Sokratovo filozofsko - etičko učenje
2. Platonova idealistička filozofija
3. Aristotelov filozofski sistem i klasifikacija znanja

- C) Helenističko - rimska filozofija
1. Osnovne karakteristike helenističko-rimskе filozofije
 2. Epikur i Epikurejstvo
 3. Stoici i stoička filozofija
 4. Novoplatonizam

V HRIŠĆANSTVO I FILOZOFIJA

1. Osnovne karakteristike hrišćanske filozofije
2. Povezivanje filozofije i teologije

VI SREDNJOVJEKOVNA FILOZOFIJA

1. Patristika i sholastika
2. Bizantski isihasti

A) Novokantovska etika i aksiologija

Predstavnici novokantovske etike: Šeler, Rikert, Cohen, Hartman, Windelband

B) Filozofija egzistencije

1. Osnovne karakteristike filozofije egzistencije
2. Glavni predstavnici: Martin Heidegger, Karl Jaspers, Jean Paul Sartre

VJEŽBE

Vježbe će se odvijati u vezi sa predavanjem, propisanom literaturom i funkciji izrade seminarskog rada koji je obaveza svakog studenta.

OSNOVNA LITERATURA

1. Dr Vinko Pavićević: Osnovi etike, BIGZ; Beograd, 1974.
2. Dr Milenko A. Perović: Istorija filozofije, Filozofski fakultet, Novi Sad, 1997
3. Dr Ivan Kolarjć: Filozofija, Učiteljski fakultet, Užice, 1998
4. Dr Adam Ninković: Filozofija, Učiteljski fakultet, Osijek, 1998.

POMOĆNA LITERATURA

1. Dr Veljko Korać, Dr. Branko Pavlović: Istorija filozofije, Zavod za izdavanje udžbenika i nastavnih sredstava, Beograd, 1991.
2. A.A. Huseinov-Gdin Irlić: Povijest etike, Književna zajednica Novog Sada, Novi Sad, 1992
3. Filozofski rječnik u redakciji Vladimira Filipovića, NZMH, Zagreb, 1984.

FILOZOFSKI FAKULTET U BANJOJ LUCI

Studijski odsjek za socijalni rad

NASTAVNI PLAN I PROGRAM IZ PREDMETA PEDAGOGIJA

PREDAVAČ: Prof.dr Drago Branković

ASISTENT: Snježana Radinković

Očekivani ishodi:

Opšte kompetencije: uvođenje tudenata u područje pedagoške nauke, njegovog odnosa sa filozofijom i drugim наукама, te ovlađavanje sa osnovnim pojmovno-terminoškim sistemom pedagogije.

Specifične kompetencije: ostvarivanjem sadržaja predmeta treba osigurati cijelovit i sistematičan uvid u pedagošku nauku kao temeljnu za izučavanje ostalih pedagoških disciplina u okviru studija.

TEMATSKA PODRUČJA (sadržaji)

1. Pedagogija – nauka o vaspitanju
2. Pojmovno-terminološki sistem pedagogije
3. Pedagogija i druge nauke
4. Ličnost kao centar vaspitanja
5. Cilj i zadaci vaspitanja
6. Osnovni činjoci vaspitanja
7. Osnovne koncepcije vaspitanja
8. Vaspitanik kao subjekt i objekt vaspitanja
9. Vaspitač-ličnost i funkcije
10. Vaspitno-obrazovni sistem kod nas
11. Pedagogija, antipedagogija i alternativno obrazovanje
12. Savremeni tokovi u pedagogiji
13. Teorijsko-metodološke osnove vaspitnog procesa
14. Pedagoške znanstvene činjenice-osnov za konstituiranje pedagoških teorija
15. Vaspitno-obrazovne zakonitosti-pedagoški znanstveni zakoni
16. Pedagoške naučne teorije-viši momenat u procesu naučnog saznanja
17. Teorije intelektualnog vaspitanja
18. Teorije moralnog vaspitanja
19. Teorije estetskog vaspitanja
20. Teorije fizičkog vaspitanja
21. Teorije radnog vaspitanja

- 22.Teorije emocionalnog vaspitanja
- 23.Pedagoške teorije i vaspitno-obrazovna praksa

Osnovna literatura:

1. Branković, D. (2001): Pedagoške teorije (Obrazovne osnove i razvojni tokovi), Univerzitet
Banja Luka
2. Branković, D., Ilić, M. (2001): Osnovi pedagogije, Comesgrafika, Banja Luka
3. Gisecke, H. (1993): Uvod u pedagogiju, Educa, Zagreb
4. Gudjons, H. (1994): Pedagogija-temeljna znanja, Educa, Zagreb
5. Potkonjak, Hidr.. (1996): Pedagoški leksikon, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Beograd.

Šira literatura:

- 1.Trnavac, N., Đorđević, J.(1998.): Pedagogija, Školska knjiga, Zagreb
- 2.Mandić, P., Radovanović, I., Mandić, D.(1998): Uvod u opštu i informatičku pedagogiju,
Učiteljski fakultet, Zagreb
- 3.Mialaret, G.(1989): Uvod u edukacijske nauke, Školske novine, Zagreb
- 4.Lenzen, D., (2002): Vodič za studij nauke o vaspitanju, Educa, Zagreb
- 5.Konig, E., Zdeler, P.(1998): Teorije nauke o vaspitanju, Educa, Zagreb

Izvođenje nastave:

Nastava se izvodi u vidu fakultetskih predavanja, seminara i radioničke aktivnosti.

Provjera znanja

Provjera znanja vrši se tokom nastavnog procesa i na kraju semestra, a obuhvata: a) rezultat pismenog dijela ispita (test znanja), b) rezultat kontinuiranog praćenja aktivnosti studenata u nastavi, c) izrade i prezentacije seminarskog rada i d) završni usmeni ispit.

1. Nastavni predmet: **SOCIJALNO PRAVO S OSNOVAMA PRAVA**

2. Broj časova sedmično:

- a) predavanja - 2
- b) vježbi - 1

3. Godina na kojoj se predmet izučava: 1

4. Semestar u kome se predmet izučava: I i II

5. Da li je predmet obavezan ili izborni: obavezan

6. Kratak opis predmeta: Određen sadržajem predmeta

7. Nastavni ciljevi:

Ciljevi izučavanja predmeta: upoznavanje studenata s osnovama prava, pojmovna prava, pravnih normi, pravnih akata, primjene i tumačenja prava; upoznavanje studenata sa socijalnim pravom, pojmom i podjelom socijalnog osiguranja, korpusom prava iz penzijsko-invalidskog osiguranja, zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite, socijalne zaštite, dječije zaštite, prava boraca, porodica poginulih boraca, civilnih žrtava rata i njihovih porodica, te postupkom ostvarivanja prava, međunarodnim i unutrašnjim propisima koji regulišu oblast socijalnog prava.

8. Ishodi učenja: Određen sadržajem predmeta

9. Sadržaji predmeta:

1. nedjelja	Pojam prava, pravnih normi i pravnih akata
2. nedjelja	Pravni odnos (pojam, elementi, činjenice, subjekti i objekti prava)
3. nedjelja	Primjena i tumačenje prava, sistem prava
4. nedjelja	Pojam i predmet socijalnog prava, obilježja prava iz socijalnog prava; Socijalne prestacije
5. nedjelja	Socijalna zaštita <ul style="list-style-type: none"> • Pojam, uređivanje i organizacija socijalne zaštite • Korisnici socijalne zaštite
6. nedjelja	Socijalna zaštita <ul style="list-style-type: none"> • Prava u socijalnoj zaštiti
7. nedjelja	Socijala zaštita <ul style="list-style-type: none"> • Postupak za ostvarivanje prava u socijalnoj zaštiti
8. nedjelja	Dječija zaštita <ul style="list-style-type: none"> • Pojam i uloga dječije zaštite • Prava u dječjoj zaštiti
9. nedjelja	Dječija zaštita <ul style="list-style-type: none"> • Organizacija i finansiranje dječije zaštite • Postupak za ostvarivanje prava

10. nedjelja	Penzijsko-invalidsko osiguranje <ul style="list-style-type: none">◦ Pojam, vrste i organizacija penzijsko-invalidskog osiguranja◦ Osigurana lica◦ Penzijski staž◦ Rizici i prava u PIO◦ Starost kao rizik u PIO◦ Starosna penzija◦ Uslovi i visina starosne penzije
11. nedjelja	Penzijsko-inavalidsko osiguranje <ul style="list-style-type: none">◦ Invalidnost kao rizik u PIO◦ Invalidska penzija◦ Uslovi i visina invalidske penzije◦ Porodična penzija◦ Uslovi za sticanje prava na porodičnu penziju◦ Visina porodične penzije
12. nedjelja	Zdravstveno osiguranje i zdravstvena zaštita <ul style="list-style-type: none">◦ Pojam, uređivanje zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite◦ Osiguranici◦ Prava iz zdravstvenog osiguranja◦ Ostvarivanje prava iz zdravstvenog osiguranja◦ Organizacija i finansiranje zdravstvenog osiguranja
13. nedjelja	Prava boraca, vojnih invalida i porodica poginulih boraca <ul style="list-style-type: none">◦ Prava boraca i članova porodica boraca◦ Prava vojnih invalida, članova porodice poginulog borca i članova porodice vojnih invalida◦ Kategorije i prava vojnih invalida◦ Korišćenje i prestanak prava◦ Postupak za ostvarivanje prava
14. nedjelja	Zaštita civilnih žrtava rata <ul style="list-style-type: none">◦ Pojam i kategorizacija civilnih žrtava rata◦ Uređivanje zaštite civilnih žrtava rata◦ Vrste prava po osnovu zaštite civilnih žrtava rata◦ Postupak za ostvarivanje prava
15. nedjelja	Konvencija UN o pravima djeteta <ul style="list-style-type: none">◦ Značaj i ciljevi konvencije◦ Prava djeteta◦ Obaveze prema Konvenciji Evropska socijalna povelja <ul style="list-style-type: none">◦ Značaj ESP◦ Prava i načela relevantna za uređivanje socijalnog prava◦ Nadzor, kolektivne žalbe i kolektivne tužbe

11. Nastavne metode:

Predavanja, vježbe, seminarski radovi, konsultacije i govorne vježbe

12. Druge aktivnosti: Studenti su dužni redovno poхађати nastavу (predavanja i vježbe), у складу с правилма студирања.

13. Provjera znanja

- aktivnost studenta
- povremene provjere znanja
- završni ispit

14. Literatura:

a) Obavezna literatura

Željko Mirjanić, Snežana Savić, Socijalno pravo s osnovama prava, Filozofski fakultet Banja Luka, 2003

Pozitivnopravni propisi koji čine socijalno pravo
Relevantni međunarodni akti

b) Šira literatura

Odgovorni profesor: Prof. dr Željko Mirjanić

UNIVERZITET U BANJOJ LUCI
FILOZOFSKI FAKULTET

Studijski odsjek: Socijalni rad

NASTAVNI PREDMET:

LJUDSKA PRAVA I SLOBODE
(orientacioni nastavni program prve godine 2+1)

ODGOVORNI PROFESOR: Mile Dmičić

1. Pojam, značaj i razvoj ljudskih prava i osnovnih sloboda čovjeka i građanina;
2. Značajniji istorijski, politički i pravni dokumenti o ljudskim pravima i osnovnim slobodama;
 - a) Dokumenti kojima su utemeljena ljudska prava i osnovne slobode;
 - b) Savremeni međunarodnopravni dokumenti o ljudskim pravima i slobodama;
 - c) Evropska konvencija o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, s protokolima i međunarodnim instrumentima o ljudskim pravima i slobodama;
3. Teorijske klasifikacije, ustavna koncepcija standardi ljudskim prava i sloboda;
4. Izvori međunarodnog prava o ljudskim pravima i slobodama:
 - (1) običaj
 - (2) međunarodni ugovori-univerzalni, regionalni, specifični
 - (3) politički sporazumi
 - (4) odluke međunarodnih organizacija i asocijacija
 - (5) opšta pravna načela prosvećenog naroda
 - (6) jednostrani akti država.
5. Izvori prava o ljudskim pravima i slobodama u unutrašnjem pravu;
6. Ostvarivanje međunarodnih obaveza i normi o ljudskim pravima i slobodama:
 - (1) Obaveza osiguranja pravnog lijeka (utuživa i neutuživa prava);
 - (2) Obaveza trenutnog i postupnog uvođenja;
 - (3) Preventivna djelatnost;
 - (4) Stvaranje kulture ljudskih prava;
 - (5) Vanredna stanja i privremena suspenzija (derogacija) nekih prava;
 - (6) Dužnost međunarodne saradnje;
7. Ljudska prava i slobode i međunarodne organizacije:

1) Univerzalne organizacije:

- (1) Ujedinjene nacije,
- (2) Međunarodna organizacija rada,
- (3) UNESCO,

2) Regionalne organizacije: Vijeće Europe: Sud, Europska zajednica (unija), Organizacija za evropsku sigurnost i saradnju (KESS), Američka konvencija (oaj), Afrička (Bandzulska) povelja,
3) Nevladine organizacije i ljudska prava i slobode.

8. Kontrola i nadzor nad ostvarivanjem ljudskih prava i sloboda:

- (1) Međunarodni nadzor
- (2) Podnošenje izvještaja,
- (3) Utvrđivanje kršenja,
- (4) Priroda odluka međunarodnih sudova i drugih organa,
- (5) Postupanje političkih tijela povodom masovnog kršenja ljudskih prava i sloboda.

9. Osnovni izvori, načela i mehanizmi primjene i zaštite ljudskih prava i sloboda koje proizlaze iz humanitarnog prava.

10. Kažnjavanje za kršenje ljudskih prava. Unutrašnja nadležnost. Međunarodni kazneni sudovi. Amnestije.

11. Klasifikacija (podjela) ljudskih prava i sloboda čovjeka i građanina u ustavnopravnom sistemu Republike Srpske i BiH:

1. Lična prava i slobode:

- (1) Pravo na život,
- (2) Pravo na jednakost ljudi,
- (3) Sloboda čovjeka,
- (4) Pravo ličnosti na zaštitu dostojanstva i integriteta,
- (5) Sloboda kretanja i nastanjivanja,
- (6) Pravo čovjeka u postupku pred nadležnim organima,
- (7) Nepovredljivost stana,
- (8) Sloboda misli i opredjeljenja,
- (9) Sloboda savjesti i vjeroispovijesti,
- (10) Nepovredljivost tajne pisma,
- (11) Pravo na zaštitu podataka i ličnosti,
- (12) Sloboda izražavanja nacionalne pripadnosti,
- (13) Sloboda znanosti i umjetnosti.

2. Politička prava i slobode:

- (1) Biračko pravo,
- (2) Sloboda udruživanja
- (3) Sloboda govora i javnog istupanja,
- (4) Sloboda zbora i javnog okupljanja,
- (5) Sloboda štampe i drugih vidova javnog izražavanja,
- (6) Pravo na predstavke, peticije i prijedloge,

- (7) Pravo na javnu kritiku,
- (8) Pravo na državljanstvo.

2. Ekonomski i socijalni prava i slobode:

- (1) Pravo vlasništva (vlasništva), poduzetništva i tržišta,
- (2) Pravo nasljeđivanja,
- (3) Pravo na rad,
- (4) Pravo na ograničeno radno vrijeme,
- (5) Pravo na zaštitu na radu,
- (6) Pravo na osiguranje,
- (7) Pravo na štrajk,
- (8) Pravo na zaštitu zdravlja,
- (9) Pravo invalida na posebnu zaštitu,
- (10) Pravo na zaštitu majke, djece i obitelji
- (11) Pravo na školovanje.

3. Nova i posebna prava i slobode (tzv. Prava "treće generacije"):

- (1) Pravo na zdravu životnu sredinu (ekološka prava)
- (2) Pravo u oblasti upravljanja,
- (3) Pravo i slobode etničkih grupa i nacionalnih manjina,
- (4) Pravo i slobode stranaca i osoba bez državljanstva,
- (5) Prava izbjeglica i prognanika.

12. Ustavne dužnosti i odgovornosti čovjeka i građanina;

13. Institucionalni mehanizmi ostvarivanja, zaštite i ograničenja ljudskih prava i osnovnih sloboda u Republici Srpskoj i BiH;

14. Međunarodne i transnacionalne dimenzije zaštite ljudskih prava i osnovnih sloboda;

15. Osnovi krivičnopravne zaštite sloboda i prava građana u unutrašnjem pravu.

I Osnovna literatura:

1. V. Dimitrijević, M. Paunović: Ljudska prava, udžbenik, Beogradski centar za ljudska prava, Beograd, 1997.
2. N. Vučinić, Osnovi ljudskih prava i sloboda, udžbenik CID, Podgorica, 2001

II Dopunska literatura:

1. V. Dimitrijević, M. Paunović: Prava i slobode: Međunarodna i jugoslavenski standardi, Beograd 1995.
2. V. Dimitrijević: Izvori međunarodnog prava o ljudskim pravima, Jugoslovenska revija "Međunarodna politika", br. 1-3, 1995.
3. V. Dimitrijević: Neovisnost ljudskih prava, Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, Sremski Karlovci-Novi Sad, 1993.
4. V. Vasilijević: Zločin i odgovornost, Beograd 1995.
5. Gđin Perazić: Međunarodno ratno pravo, drugo izdanje, Beograd 1986.

6. Gdin Terzić, Međunarodno ratno pravo, Beograd 1986.
7. D. Gomien: Kratki vodič kroz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima, Vijeće Europe, Strasbourg, 1995.
8. D. Stojanović: Osnovna prava čovjeka, Niš, 1989.
9. E. Bloch: Prirodno pravo i ljudsko dostojanstvo, Beograd, 1997.
10. J. Donnelly: Međunarodna ljudska prava, Helsinski komitet za ljudska prava u BiH, Sarajevo, 1999.
11. JS Mill: O slobodi, Beograd 1988.
12. K. Čavoški: Mogućnost slobode i demokracije, Beograd, 1981.
13. K. Obradović, Humanitarno pravo, Beograd, 1997.
14. M. Matulović, Ljudska prava-Uvod u teoriju ljudskih prava, Zagreb, 1996.
15. M. Paunović, Jurisprudencija Europskog suda za ljudska prava, Pravni fakultet, Beograd, 1993.

16. M. Radojković: Rat i međunarodno pravo, drugo izdanje, Beograd, 1986.
17. M. Vešović: Zbirka dokumenata o ljudskim pravima i slobodama, JP "Službeni list SRJ", Beograd, 1998.
18. N. Vučinić: Međunarodno-pravni status i zaštita temeljnih ljudskih prava i sloboda, Podgorica, 1994.
19. P. Nikolić: Ustavno pravo, Beograd, 1994.
20. P. Van Dijk, GJH van Hoof sa saradnicima: Teorija i praksa Evropske konvencije o ljudskim pravima, grupa izdavača, treće izdanje, Sarajevo, "Muller", 2001.
21. R. Kuzmanović: Uporedni politički sistemi, Banja Luka, 1991.
22. R. Kuzmanović: Ustavno pravo, Pravni fakultet Univerziteta u Banjoj Luci, Banja Luka, 2000.
23. R. Marković: Ustavno pravo i političke institucije, Beograd, 2002.
24. S. Perović: Prirodno pravo i sud, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd, 1996.
25. S. Perović, Ljudska prava i studijska nezavisnost, Pravni fakultet
26. S. Sali, Z. Terzić: Međunarodni dokumenti o ljudskim pravima, Pravni centar i Fond otvoreno društvo BiH, Sarajevo, 1996.
27. T. Buergenthalom: Međunarodna ljudska prava u sažetog obliku, Sarajevo-Budimpešta, 1998.
28. T. Paine: Prava čovjeka i drugi spisi, Zagreb, 1980.
29. Ć. Sadiković: Evropsko pravo ljudskih prava, Fond otvoreno društvo BiH, Sarajevo 2001.
30. H. Laski: Sloboda u modernoj državi, Beograd, 1985.
31. Evropska konvencija o ljudskim pravima ("Službeni glasnik BiH", broj 6 / 1999)
32. Evropski i bosanskohercegovački standardi o ljudskim pravima-priručnik, Specijalna publikacija pravnog projekta ICG, Sarajevo, 2000.
33. Ljudska prava-pet decenija od usvajanja Opšte deklaracije o pravima čovjeka, "Međunarodna politika" i dr., Beograd, 1998.
34. Ljudska prava, Odabrani međunarodni dokumenti, službeni tekstovi, drugo izdanje, Ministarstvo vanjskih poslova BiH, Nezavisni biro za humanitarna pitanja, Sarajevo, 1999.
35. Nacionalne manjine u međunarodnom i jugoslavenskom pravnom poretku, "Međunarodna politika" i dr., Zagreb, 1997.
36. Nevladine organizacije i evropski standardi ljudskih prava, Centar za direktnu zaštitu ljudskih prava, Zagreb, 1998.

37. Opšti okvirni sporazum za mir u BiH, sa aneksima (11), Dokumenti Dejton-Pariz, Banja Luka, 1998.
38. Prava čovjeka, Zbornik dokumenata o pravima čovjeka, "Prometej", Beograd 1991.
39. Temelji moderne demokratije, Izbor deklaracija i povelja o ljudskim pravima (1215-1989), IRO "Nova knjiga", Beograd, 1989)
40. Ustav BiH, Zbirka ustava BiH, Sarajevo, 1997.
41. Ustav Republike Srpske, "Glas Srpske", Banja Luka, 1998.
42. Ustav Federacije BiH, Zbirka ustava Federacije BiH i kantona (županija), Sarajevo 1997.
43. Čitanka Ljudskih prava, Centar za ljudska prava, Sarajevo, 2001.

Predmet: ENGLESKI JEZIK
Odsjek: socijalni rad
Semestar: III i IV
Fond časova: 2+1 (3 časa nedjeljno)

Cilj i zadaci:

Cilj ovoga kursa je pomoći studentima da dobro ovladaju osnovnom gramatikom engleskog jezika, omogućiti im da aktiviraju svoje pasivno znanje engleskog i pravilno se njime koriste u datim situacijama.

Zadaci postavljeni za prvu godinu su slijedeći:

a) Gramatika:

- 1) Will, won't and might; will probably and probably won't
- 2) Comparative adjectives; than; superlative adjectives
- 3) have to and don't have to; can and can't; must and mustn't; should and shouldn't
- 4) Verbs with prepositions; do
- 5) Past continuous tense; Past simple tense; when and while
- 6) Going to; will; Present continuous tense used for showing futurity; future time expressions
- 7) Present perfect tense; still and yet; ever and never
- 8) First Conditional; Time clauses
- 9) Passive
- 10) Second Conditional
- 11) Present Perfect Continucus
- 12) Past Perfect; Reported speech

Strukture se predstavljaju i uvježbavaju komunikativnom metodom.

b) Čitanje:

Studenti čitaju kraće književne tekstove (pjesme, priče i odlomke iz romana) i autentične članke iz engleskih novina i časopisa.

c) Video:

Studenti gledaju video odlomke i rješavaju vježbanja koja su vezana za te odlomke.

Uslovi i način polaganja ispita:

Ispit se polaze pismeno. Za prolaznu ocjenu potrebno je osvojiti više od 60% bodeva.

Udjbenička literatura:

1. Adrian Doff, Jones Christopher, Language in Use (Pre-Intermediate, New Edition): Classroom Book, CUP, Cambridge (2000)
2. Adrian Doff, Jones Christopher, Language in Use (Pre-Intermediate, New Edition): Self-Study Workbook with answer key, CUP, Cambridge (2000)
3. Ljubica Popović, Mirić Vera, Gramatika engleskog jezika sa vježbanjima, "Žavet", Beograd (1996)

Ostala literatura:

1. Raymond Murphy, Essential Grammar In Use, CUP, Cambridge (2000)
2. Helen Naylor with Raymond Murphy, Essential Grammar In Use: Supplementary Exercises with answer key, CUP, Cambridge (1997)
3. Stuart Redman, English Vocabulary in Use (pre-intermediate and intermediate), CUP, Cambridge (1997)
4. Michael Swan, Walter Catherine, How English Works, OUP, Oxford (2000)

Predmet: ENGLESKI JEZIK

Odsjek: socijalni rad

Semestar: I i II

Fond časova: 1+2 (3 časa nedjeljno)

Cilj i zadaci:

Cilj ovoga kursa je pomoći studentima da dobro ovladaju osnovnom gramatikom engleskog jezika, omogućiti im da aktiviraju svoje pasivno znanje engleskog i pravilno se njime koriste u datim situacijama.

Zadaci postavljeni za prvu godinu su slijedeći:

a) Gramatika:

- 1) Question Forms
- 2) Present Simple
- 3) Past Simple
- 4) Time phrases often used in the past (in, on, at, ago)
- 5) Can, can't, have to, don't have to
- 6) Should/shouldn't
- 7) Present Continuous (and Present Simple)
- 8) Present Continuous for future arrangements
- 9) Comparatives and superlatives
- 10) Describing what people look like
- 11) Intentions and wishes (going to, planning to, would like to, would prefer to)
- 12) Present Perfect and Past Simple with for
- 13) Present Perfect and past Simple with other time words
- 14) Using articles
- 15) Phrases with or without the

Strukture se predstavljaju i uvježbavaju komunikativnom metodom.

b) Čitanje:

Studenti čitaju kraće književne tekstove (pjesme, priče i odlomke iz romana) i autentične članke iz engleskih novina i časopisa.

c) Pisanje:

Studenti pišu kraće eseje, pisma, razglednice, biografiju.

c) Video:

Studenti gledaju video odlomke i rješavaju vježbanja koja su vezana za te odlomke.

Uslovi i način polaganja ispita:

Ispit se polaze pismeno. Za prolaznu ocjenu potrebno je osvojiti više od 60% bodova. Na ispit mogu izaći studenti koji su odslušali 3. semestar.

U toku obje školske godine se rade semestralni ispiti. Ukoliko student položi sve semestralne ispite, on ne mora da radi pismeni ispit nego mu se kao konačna ocjena računa prosječna ocjena iz svih položenih semestralnih ispita. Student mora da položi sve semestralne ispite ako želi da bude oslobođen pismenog ispita. Ukoliko je student nezadovoljan ocjenom, on može pristupiti polaganju integralnog ispita i onda mu se ocjena sa semestralnih ispita poništava.

Udžbenička literatura:

1. Cunningham, Sarah, Peter Moor, Cutting Edge (pre-intermediate): Students' Book, Pearson Education Ltd., Harlow (2003)
2. Cunningham, Sarah, Peter Moor, Cutting Edge (pre-intermediate): Workbook, Pearson Education Ltd., Harlow (2003)
3. Briggs, Sandra J., Grammar: Strategies and Practice (beginning), Scott, Foresman and Co., Glenview, Il., (1994)
4. Popović, Ljubica, Vera Mirić, Gramatika engleskog jezika sa vježbanjima, "Zavet", Beograd (2000)

Ostala literatura:

1. Murphy, Raymond Essential Grammar In Use, CUP, Cambridge (2000)
2. Naylor, Helen with Raymond Murphy, Essential Grammar In Use: Supplementary Exercises with answer key, CUP, Cambridge (1997)
3. Redman, Stuart, English Vocabulary in Use: New Edition (pre-intermediate and intermediate), CUP, Cambridge (2003)
4. Swan, Michael, Catherine Walter, How English Works, OUP, Oxford (2000)

PROGRAM ITALIJANSKOG JEZIKA

PRVA GODINA

1. FONETIKA
2. IZGOVOR
3. MORFOLOGIJA (ČLANOVI ODREĐENI I NEODREĐENI, JEDNINA I MNOŽINA IMENICA, MORFOLOGIJ PRIDIJEVA, ZAMJENICE LIČNE I PRISVOJENE)
4. GLAGOLI (MORFOLOGIJA I KONJUGACIJA – NEPRAVILNI GLAGOLI)
5. GLAGOLSKA VREMENA (PREZENT, FUTUR, I PROŠLO: presente, futuro semplice, passato prossimo e imperfetto)

KNJIGA: UN TUFFO NELL'AZZURRO.

DRUGA GODINA

GRAMATIKA ITALIJANSKOG JEZIKA

KONVERZACIJA I PISANJE DA BI STUDENTI OBOGATILI SPOSOBNOST KOMUNICIRANJA I UPOTREBE RIJEČNIKA. PROGRAM SE RALIZUJE UZ POMOĆ:

1. GLEDANJA FILMOVA
2. PISANJA SVOJE BIOGRAFIJE I DRUGE VRSTE PISAMA
3. ČITANJA ITALIJANSKIH NOVINA
4. KOMUNICIRANJA SA ITALIJANSKIM GOSTIMA.

KNJIGA: UN TUFFO NELL'AZZURRO.

OPŠTI KURS NJEMAČKOG JEZIKA

Nastavni plan i program kursa.

Nastavni plan:

Godina studija: I i II
Oblici nastave: predavanja i praktične vježbe
Trajanje kursa: 4 semestra
Ukupan broj časova: 2 + 1

Nastavni program:

1. Ciljevi i zadaci kursa
 - a) Savladavanje usmenog izražavanja (osnove fonetike)
 - b) Savladavanje pismenog izražavanja (pravopis)
 - c) Savladavanje sposobnosti razumijevanja na sluš
 - d) Savladavanje sposobnosti razumijevanja pročitanog teksta
 - e) Savladavanje osnova gramatike njemačkog jezika
 - f) Usvajanje leksike potrebne za snaalaženje u svakodnevnom životu
 - g) Upoznavanje sa kulturom i običajima njemačkog naroda

Obavezna literatura:

1. Schulz, Dora; Griesbach, Heinz Deutsche Sprachlehre Fur Auslander, Grundstufe, 1. Teil, Max Hueber Verlag, Ismaning, 1996.
2. Schulz, Dora; Griesbach, Heinz Deutsche Sprachlehre fur Auslander, Grundstufe, 2. Teil, Max Hueber Verlag, Ismaning, 1995.

Dodatačna literatura:

Pravilnik o ispitu:

1. **Pismeni ispit**
 - 1.1 Diktat
 - 1.2 Sastav
 - 1.3 Gramatički test
2. **Usmeni ispit**
 - 2.1. Čitanje s razumijevanjem
 - 2.2. Razgovor

Posebne napomene:

Studenti koji su boravili duže vrijeme na njemačkom govorom području ne moraju da pohađaju nastavu i imaju pravo pristupiti ispitu prije nego što apsolviraju IV semestar Opštег kursa.

naslijeda i učenja u razvoju emocija. Afekti, stresovi i traume kao posljedica intenzivnog (negativnog) emocionalnog doživljavanja.

4. Predmet, zadaci i osnovni pojmovi razvojne psihologije

5. Metode i tehnike razvojne psihologije

- 5.1. Metoda sistematskog neeksperimentalnog istraživanja
- 5.2. Metoda eksperimentalnog istraživanja, vrste eksperimenta
- 5.3. Intervju, upitnik i test kao tehnike istraživanja u razvojnoj psihologiji

6. Činioци, zakonitosti i periodizacije psihofizičkog razvoja

- 6.1. Nasljeđe, sredina i aktivnost kao činioci psihofizičkog razvoja
- 6.2. Zakonitosti psihofizičkog razvoja
- 6.3. Periodizacija psihofizičkog razvoja

7. Prenatalni period i prva godina života

- 7.1. Prenatalni period
- 7.2. Period novorođenčeta
- 7.3. Nedonošće
- 7.4. Refleksi novorođenčeta
- 7.5. Dojenče, tjelesni i intelektualni razvoj

8. Razvoj govora

- 8.1. Jezik, govor i komunikacije
- 8.2. Biološke osnove govora
- 8.3. Faze razvoja govora (palingvistička i lingvistička faza-osnovna obilježja)
- 8.4. Funkcije govora
- 8.5. Poremećaji govora

9. Period djetinjstva

- 9.1. Tjelesni razvoj
- 9.2. Motorni razvoj
- 9.3. Razvoj intelektualnih procesa
- 9.4. Pamćenje
- 9.5. Mišljenje (isticanje kauzalnog mišljenja)
- 9.6. Emocionalni razvoj
- 9.7. Socijalni razvoj

10. Promjene u adolescenciji i odgojne specifičnosti

- 10.1. Adolescencija i promjene u adolescenciji
- 10.2. Predpubertet i pubertet
- 10.3. Vaspitanje u adolescenciji (obiteljski odnosi, odgojni uvjeti, razvojni zadaci)
- 10.4. Kraj puberteta i početak mladosti

11. Odraslo doba

- 11.1. Pojam i periodizacija odraslog doba
- 11.2. Psihički procesi odraslih (pamćenje, inteligencija, motivacija, socijalizacija)

REPUBLIKA SRPSKA
UNIVERZITET U BANJOJ LUCI
FILOZOFSKI FAKULTET

NASTAVNI PROGRAM ZA PREDMET
OSNOVI PSIHOLOGIJE SA RAZVOJNOM PSIHOLOGIJOM
Na odsjeku za socijalni rad
(za III i IV semestar, po programu 2 +1 sati tjedno)

PREDMETNI PROFESOR: Vukašin Gutović

1. Predmet i zadaci psihologije

Što proučava psihologija? Metode i tehnike psiholoških istraživanja. Teorijski i praktični značaj psihologije. Važniji psihološki pravci.

2. Organske osnove psihičkog života

Nervni sistem, njihova uloga i sastav. Neuron i nervno uzbudjenje. Glavni dijelovi nervog sistema. Receptori i efekti. Centralni nervni sistem: mozak, moždana kora i leđna moždina. Periferni nervni sistem. Vegetativni nervni sistem, žljezde s unutrašnjim lučenjem i njihova funkcija. Uslovni refleksi. Mozak i svijest.

3. Psihički procesi

3.1. Opažaji i osjeti. Nastanak osjeta, vrste draži i čula. Pragovi draži. Vrste osjeta. Opažaji, cijelovitost opažanja, zakonitosti opažanja-grupisanje draži u cjelinu. Motivacija i opažanje. Iluzije i obmane.

3.2. Pažnja i predstave. Karakteristike pažnje. Činioći pažnje i opseg pažnje. Namjerna i nenamjerna pažnja. Fluktuacija pažnje.

3.3. Učenje-pojam i značenje. Uloga učenja u formiranju ličnosti. Vrste učenja: jednostavno i složeno učenje (učenje uslovljavanjem, putem pokušaja i grešaka, učenje uviđanjem). Verbalno i motorno učenje. Razlike između učenja kod čovjeka i životinja. Faktori uspješnog učenja. Krivulje i platoi u učenju. Transfer u učenju i vrste transfera.

3.4. Pamćenje - Pojam i značaj pamćenja. Povezanost učenja i pamćenja. Vrste pamćenja: motorno i mentalno pamćenje. Grupni i specifični faktori pamćenja. Patološke promjene pamćenja.

3.5. Zadržavanje i zaboravljanje-Zadržavanje (retencija) i promjene tijekom zadržavanja (pojednostavljenje sadržaja, racionalizacija sadržaja i usuglašavanje)., Zadržavanje i zaboravljanje kao međusobno povezani procesi. Proces zaboravljanja, uzroci i neravnomjernost zaboravljanja. Ebinhausova krivulja zaboravljanja.

3.6. Mišljenje-Karakteristike procesa mišljenja. Razvoj čovjekovog mišljenja. Govor i mišljenje. Operisanje opažajima, predstavama i pojmovima. Usmjereno mišljenje. Mišljenje i motivacija. Vrste mišljenja (realistično i imaginativno mišljenje). Stvaralačko mišljenje.

3.7. Motivacija-pojam i vrste motiva. Hiperarhija motiva. Biološke potrebe i motivi. Vrste socijalnih motiva. Zadovoljenje i ometanje zadovoljenja motiva. Frustracije i konflikti. Posljedice frustracije.

3.8. Emocije-Raznolikost ljudskih osjećanja. Razvoj i redoslijed javljanja emocija. Uloga

11.3. Emocionalni razvoj odraslih

12. Psihologija starenja

12.1. Što je psihologija starenja

12.2. Period starenja i psihičke promjene (u učenju, pamćenju, čulnoj osjetljivosti, inteligencija starenja)

12.3. Klimakterij i njegova obilježja.

Literatura za spremanje ispita

1. Opšta psihologija-N. Rot, Zavod za izdavanje udžbenika RS, Beograd.
2. Osnovi razvojne psihologije-B. Nešić-V. Radomirović, Univerzitet u Kragujevcu, Jagodina, 2000.
3. Čovjekov psihički život-I. Furlan, Školska knjiga Zagreb, 1981.
4. Psihologija djeteta-Ž. Pijaže i Inhelder, Dobra vijest, Novi sad, 1990.

REPUBLIKA SRPSKA
UNIVERZITET U BANJOJ LUCI
FILOZOFSKI FAKULTET

NASTAVNI PROGRAM ZA PREDMET
PSIHOLOGIJA LIČNOSTI
Na odsjeku za socijalni rad

Tematske oblasti za predavanja iz predmeta Psihologija ličnosti (za IV semestar, po programu 2+1)

Odgovorni profesor: Vukašin Gutović

1. Što podrazumijevamo pod ličnošću?

- 1.1. Problemi kojima se bavi psihologija ličnosti
- 1.2. Definicija ličnosti (različiti pristupi i njihova tumačenja)

2. Struktura ličnosti

- 2.1. Ličnost kao organizacija osobina
- 2.2. Broj i vrsta crta ličnosti
- 2.3. Faktorska analiza crta ličnosti
- 2.4. Temperament (različite tipologije i manifestacije svojstava temperamenta)
- 2.5. Karakter i ključne determinante karakternih svojstava pojedinca
- 2.6. Sposobnosti (opšte i posebne sposobnosti kao svojstva ličnosti)
- 2.7. Tjelesne osobine
- 2.8. Tipovi i tipologije ličnosti
- 2.9. Stavovi i sentimenti
- 2.10. Integritet ličnosti
- 2.11. Identitet ličnosti (Eriksonovo tumačenje identiteta)
- 2.12. Frustracije, konflikti i odbrambeni mehanizmi ličnosti

3. Razvoj ličnosti

- 3.1. Biološki osnovi ličnosti
- 3.2. Socijalni faktori razvoja ličnosti
- 3.3. Uloga porodice
- 3.4. Uloga škole
- 3.5. Uloga vršnjaka
- 3.6. Kultura i ličnost
- 3.7. Položaji i uloge
- 3.8. Uloga društvenog sistema

4. Zrela ličnost - fenotipski, genotipski i razvojni pristupi tumačenju zrele ličnosti
 - 4.1. Zrelost ličnosti kao višedimenzionalan konstrukt
 - 4.2. Nezrela ličnost
 - 4.2.1. Nezrelost konformističkog tipa
 - 4.2.2. Nezrelost osobenjačkog tipa
 - 4.2.3. Nezrelost nerazvijene osobnosti
 - 4.3. Zrelost i prilagodenost ličnosti
 - 4.4. Zrelost i mentalno zdravlje
 - 4.5. Aspekti zrelosti (emocionalna, karakterna, spolna, intelektualna, moralna, socijalna i bračna zrelost)

5. Granice ličnosti

- 5.1. Ličnost kao otvoren sistem
- 5.2. Ličnost kao zatvoren sistem

6. Pokušaji objašnjavanja ličnosti u cjelini

- 6.1. Freudova psihanalitička teorija
- 6.2. Rogersova teorija ličnosti
- 6.3. Olport teorija ličnosti

7. Moral i ličnost

- 7.1. Razvoj moralnosti, Piageova i Kolberg teorija
- 7.2. Ličnosti sklone asocijalnom i delinkventnom ponašanju
- 7.3. Teorija razmatranja etiologije delinkvencije
 - 7.3.1. Biološke teorije
 - 7.3.2. Psihološke teorije
 - 7.3.3. Psihopatološke teorije
 - 7.3.4. Sociološke teorije
 - 7.3.5. Multifaktorski pristup
- 7.4. Kognitivna i konativna svojstva ličnosti maloljetnih delinkvenata (rezultati empirijskih istraživanja)

Literatura za spremanje ispita:

1. N. Rot: Psihologija ličnosti, Zavod za izdavanje udžbenika RS, Beograd
2. V. Gutović, Ličnost i delinkvencija mladih, Dnevnik, Novi Sad, 2001
3. D. Krač, R. Kračfeld, Elementi psihologije, Naučna knjiga, Beograd, 1978 (poglavlje-Ličnost, str. 629-685).

Naziv predmeta: **SOCIJALNI RAD S POJEDINCEM**

Status: Obavezni

Semestar: III i IV

Broj časova: 3+2

Kratak opis programa i ciljeva predmeta:

Socijalni rad s pojedincem je osnovni metodološki kompleks socijalnog rada, pored rada sa grupom i rada u zajednici. Predmet obuhvata sticanje znanja, veština, tehnike i strategije rada sa pojedincem i porodicom. Osnovni sadržaj usmeren je ka razjašnjenju dva najvažnija pištanja:

- Šta socijalni radnik radi? – odnosno kakav je sadržaj i koji su standardi njegovih intervensija u radu s pojedincem i porodicom
- Kako socijalni radnik radi? – odnosno koje metode, tehnike i veštine koristi u procesu svojih intervencija

Sadržaj programa je usmeren ka deskripciji, analizi i oceni primenljivosti osnovih metoda značajnih za praksu socijalnog rada s pojedincem i porodicom.

Razvojna tendencija savremene metodologije socijalnog rada ogleda se u pokušaju grupisanja metoda i tehnika sličnog teorijskog okvira u veće celine (modele) čija je karakteristika elastični terapijski koncept, operativna metodologija i dostupni ciljevi za realizaciju.

Osnovna vrednost navedene tendencije je što objedinjuje i povezuje teoriju i praksu i stimuliše razvoj profesije socijalnog rada.

Program, pored teorijskih koncepata, obuhvata obuku studenatu za primenu različitih terapijskih modela koji se mogu koristiti u socijalnom radu u skladu sa standardima socijalne terapije i rehabilitacije. To socijalnim radnicima daje šansu da, uz odgovarajuću edukaciju, postižu pozitivne promene u svom profesionalnom identitetu, afirmaciji, stručnoj komunikaciji i razvoju.

Ishodi učenja:

Cilj nastave i praktičnog rada je da studenti ovladaju osnovnim metodskim pristupima i praktičnim znanjima i veštinama iz oblasti socijalnog rada s pojedincem. Studenti će steći sledeća znanja:

- Holistički pristup ljudskim potrebama i problemima.
- Uspostavljanje i održavanje profesionalnog odnosa sa klijentima.
- Procenu potreba, rizika, snaga i resursa pojedinca i porodice.
- Planiranje intervensija, usluga i mera
- Sposobnost primene različitih metoda socijalnog rada.
- Sposobnost za timski rad.
- Vođenje dokumenatcije u radu s pojedincem i porodicom.

Studenti će ovladati sledećim veštinama:

- Veštine pripreme za rad s klijentom.
- Uspostavljanje i održavanje pomagačkog odnosa.
- Veština intervjuisanja (slušanje, praćenje neverbalnog govora, postavljanje pitanja).
- Veština pisanja nalaza i mišljenja socijalnog radnika.

Ovako koncipirana nastava omogućava studentima savremeno profesionalno obrazovanje prema standardima struke što treba da omogući odgovarajuće promene u pogledu njihove kompetencije da se aktivno bave terapijskim radom. Željeni ishodi učenja mogu se postići pristupom koji u najvećoj meri angažuje studente u praktičnim aktivnostima koje su neposredno povezane sa njihovim kompetencijama uz aktivnu participaciju i ospozobljavanje za samostalan profesionalni rad.

Teme predavanja po nedeljama (ukupno 15 nedelja) – III semestar

1.	Socijalni rad u sistemu nauka o čoveku. Pregled shvaćanja i definisanja socijalnog rada s pojedincem. Modeli socijalnog rada s pojedincem;
2.	Profesionalni odnos u socijalnom radu s pojedincem.

	Prvi kontakt sa klijentom. Ugovor i tehnike ugovaranja;
3.	Faze socijalnog rada s pojedincem (pripremno organizaciona faza, uloga trijažera, osnovna evidencija i dokumentacija, faza socijalne dijagnoze (procene)
4.	Timski rad u socijalnom radu. Forme timskog rada, proces timskog rada, faze timskog rada, timski zaključak.
5.	Metode, tehnike i veštine socijalnog rada – teorijski pristup. Vrednosti i principi socijalnog rada.
6.	Test znanja.
7.	Metoda intervjuja u socijalnom radu s pojedincem. Klasifikacija intervjuja, opšte preporuka za vođenje i primenu intervjuja; (prvi praktičan rad – nedirektivni intervju);
8.	Metoda upitnika u socijalnom radu s pojedincem. Oblikovanje upitnika, statistička obrada rezultata i interpretacija. (drugi praktičan rad - samostalna izrada upitnika);
9.	Studija slučaja. Teorijski deo. Prikaz slučaja, analiza i interpretacija (treći praktičan rad – samostalni prikaz „slučaja”);
10.	Eko mapa. Sociometrijska metoda. Primena u socijalnom radu s pojedincem (četvrti praktičan rad – samostalna izrada eko-mape);
11.	Skale za procenu porodičnih odnosa i funkcionalisanja.
12.	Veštine socijalnog rada: interpersonalne veštine – empatijska veština. Primena u socijalnom radu s pojedincem.
13.	Interpersonalno posredovanje u socijalnom radu;
14.	Način i mišljenje socijalnog radnika. Forma, interpretacija i primena. (peti praktičan rad – samostalna izrada načina socijalnog radnika);
15.	Test znanja – usmeni ispit.

Teme predavanja po nedeljama (ukupno 15 nedelja) – IV semestar

1.	Teorijska zasnovanost različitih terapijskih pristupa i modela. Stručni standardi socijalnog rada i mogućost za primenu različitih terapijskih modela;
2.	Bihevioralna terapija – teorijske osnove, metode i tehnike terapije. Primena u socijalnom radu (prvi praktičan rad – samostalni prikaz različitih metoda bihevioralne terapije);
3.	Kognitivna terapija – teorijske osnove, tehnike kognitivne terapije. Mogućnost primene u socijalnom radu;
4.	Geštalt terapija – teorijske osnove (teorija ličnosti), terapijski pristupi, mogućnost primene u socijalnom radu;
5.	Pristup usmeren na krizu – teorijske osnove, fenomenologija krize – tehnike terapije. Mogućnost primene u socijalnom radu (drugi praktičan rad – samostalni prikaz neke krizne situacije i tehnike terapije);
6.	Provera znanja – test znanja;
7.	Porodična terapija – teorijske osnove – različiti pristupi porodičnoj terapiji;
8.	Sistemski porodična terapija – teorijske osnove, razvoj i mogućnosti primene u praksi socijalnog rada;
9.	Socio-humanistički modeli terapije – teorijske osnove; karakteristike socio-humanističkog pristupa;
10.	Metod savetovanja u socijalnom radu – teorijske osnove, oblici savetovanja;
11.	Nedirektivni pristup (klijentom usmerena terapija) – teorijske osnove, terapijski odnos, ograničenja (treći praktičan rad – prikaz nedirektivnog postupka na konkretnom slučaju);
12.	Stupnjevi terapijskog procesa – početak rada, razvijanje odnosa, završetak savetovanja;
13.	Dinamika promene u procesu savetovanja (četvrti praktičan rad - prikaz efekata promena u procesu savetovanja);
14.	Nedirektivno savetovanje u praksi socijalnog rada (peti praktičan rad– prikaz mogućnosti primene nedirektivnog savetovanja u različitim područjima

	socijalnog rada);
15.	Završni ispit – test znanja i usmeni ispit.;

Literatura

- a) Osnovna
Vidanović, I. (2005): "Pojedinac i porodica
– metode, tehnike i veštine socijalnog rada", IV autorsko izdanje
Vidanović, I. (2008): "Terapijski modeli socijalnog rada ",
(treće autorsko izdanje), Beograd

b) Dopunska

1. Stakić, Đ. i Milovanović M. (1991): "Metode socijalnog rada",
Savez socijalnih radnika Srbije, Beograd
2. Hessle, Sv. i saradnici (2001): "Uspostavljanje međunarodnih
Standarda u obrazovanju za socijalni rad", Univerzitet u Banja Luci
3. Zastrow, C. (1992): „The practice of social work”,
4th ed.Belmont,Wadsworth
4. Vlajković, J. (1992): "Životne krize i njihovo prevazilaženje".
Nolit, Beograd

Način izvođenja nastave:

- Predavanje, vožbe, praktičan rad, samostalne aktivnosti, vežbe na terenu, grupne aktivnosti prema interesovanju – izrada samostalnog seminarskog rada.
- 30% teorija, 70% ostali oblici rada

Način i model ocenjivanja:

		OCENE:	EPSB:
- Prisustvo na nastavi -	do 10 poena	51-60=6	Nastava 60
- Seminarski rad	do 30 poena	61-70=7	Literatura 60
- Praktični radovi	do 20 poena	71-80=8	Sem. radovi 60
- Završni ispit	do 40 poena	81-90=9	Ukupno: 180 sati
		91-100=100	

Realizatori nastave:

Prof dr Ivan Vidanović, redovni profesor

**NASTAVNI PROGRAM PREDMETA:
"PORODIČNO PRAVO SA OSNOVAMA SOCIOLOGIJE PORODICE"**

**STUDIJSKI ODSJEK: SOCIJALNI RAD
PROFESOR: Branko Morait**

PORODICA I DRUŠTVO

Pojam, predmet i metoda sociologije porodice
Mjesto sociologije porodice u sistemu društvenih nauka i odnos sociologije porodice i pravne nauke
Definicija, funkcije i struktura porodice
Porodica i srodstvo
Porodica i domaćinstvo
Istorijski razvoj porodice
Mjesto porodice u društvenoj strukturi
Socijalizacija ličnosti
Socijalizacija porodice
Savremena porodica
Patologija porodice (dezorganizacija porodične grupe, nesredene, razrivenе i nesretne porodice, nepotpune porodice, vanbračna porodica, razvod i zakonska alimentacija, uticaj dezorganizacije porodice na dezorganizaciju ličnosti, suzbijanje porodične patologije-akcije, dileme i mjere)

OSNOVNI POJMOVI PORODIČNOG PRAVA

Pojam porodičnog prava
Predmet i metode porodičnog prava
Mjesto porodičnog prava u sistemu prava
Obilježja porodično pravnih odnosa
Podjela porodičnog prava (Bračno, Roditeljsko, Starateljsko, Statusno, Imovinsko)
Izvori porodičnog prava
Istorijski razvoj porodičnog prava
Pravni značaj, vrste i računanje srodstva

BRAK

Pojam braka i bračnog prava
Pravna priroda i obilježja braka
Načela bračnog prava
Uslovi za sklapanje i punovažnost braka
Bračne smetnje i bračne zabrane
Forma braka
Lična i imovinska dejstva braka
Prestanak nevažećeg braka (apsolutno i relativno ništavni brakovi)
Prestanak punovažnog braka

Razvod braka (brakorazvodni uzroci, sudski postupak u bračnim sporovima i nuspojave prestanka braka)

VANBRAČNA ZAJEDNICA

Pojam obilježja i pravna dejstva

ODNOSI RODITELJA I DJECE

Roditeljski odnos, roditeljsko pravo i odgovornost roditelja,
Pojam i sadržaj roditeljskog prava
Vršenje roditeljskog prava
Ograničenje vršenja roditeljskog prava (nadzor organa starateljstva)
Oduzimanje roditeljskog prava
Prestanak roditeljskog prava
Producenje roditeljskog prava
BRAČNA DJECA (Utvrđivanje bračnosti, osporavanje bračnosti, djeca začeta vještačkim načinom)
Vanbračna djeca (Utvrđivanje vanbračnog očinstva i materinstva), postupak u sporovima utvrđivanja i osporavanja očinstva i materinstva
USVOJENJE (Pojam i vrste, učinak i prestanak usvojenja)

HRANITELJSTVO I PORODIČNI SMJEŠTAJ DJECE

STARATELJSTVO

Pojam, vrste i ciljevi
Organ starateljstva
Saradnici organa starateljstva
Staralac (Postavljanje i vrste staraoca, dužnosti staraoca, dužnosti staraoca, odgovornost i prava staraoca, prestanak starateljstva)
Starateljstvo nad maloljetnim licem (razlozi za stavljanje pod starateljstvo, dužnosti staraoca i prestanak starateljstva)
Starateljstvo nad osobama kojima je oduzeta poslovna sposobnost (uzroci za oduzimanje poslovne sposobnosti i postupak, dužnosti staraoca i prestanak starateljstva)
Starateljstvo za posebne slučajeve

ZAKONSKO IZDRŽAVANJE

Pojam, pravna priroda i karakteristike zakonske obligacije izražavanja i pretpostavke za izdržavanje
Izdržavanje djece, roditelja i drugih srodnika
Izdržavanje između bračnih drugova
Izdržavanje između vanbračnih drugova

IMOVINSKO PORODIČNO PRAVNI ODNOŠI

Imovinski odnosi bračnih drugova

Zakonski imovinski režim (Posebna imovina, Zajednička imovina bračnih drugova)

Imovinska odgovornost bračnih drugova prema trećim osobama

Ugovorno imovinski režim

Imovinski odnosi vanbračnih drugova

PORODIČNI ODNOŠI, STARATELJSTVO I SOCIJALNI RAD

Značaj i funkcije državne intervencije u porodičnim odnosima

Starateljstvo i socijalna zaštita porodice

Starateljstvo i metodi socijalne i pravne zaštite djece u porodičnim odnosima

Funkcije organa starateljstva:

- pravna i socijalno zaštitna funkcija starateljstva
- Funkcija vlasti i funkcija javne službe
- Funkcija upravljanja pravima i funkcija prosuđivanja

Nadležnosti i funkcije organa starateljstva u uporednom pravu

Organizacija službe starateljstva

Intervencija organa starateljstva u porodičnim odnosima roditelja i djece

Nadzor organa starateljstva nad vršenjem roditeljskog prava

Zaštita ličnosti djeteta:

- a) oduzimanjem djeteta od roditelja
- b) upućivanjem djeteta u vaspitnu ustanovu
- c) oduzimanjem roditeljskog prava

Preventivna zaštita interesa djeteta u razvodu braka roditelja

- a) ograničavanje razvoda braka
- b) mirenje bračnih supružnika

Povjeravanje djece na čuvanje i vaspitanje

- a) povjeravanje djece u slučaju razdvojenog života roditelja
- b) povjeravanje djece u slučaju razvoda braka roditelja
- c) povjeravanje djeteta trećem licu
- d) zaštita roditeljskog prava prilikom povjeravanja djece

Zaštita djece bez roditeljskog staranja

- a) usvojenje
- b) starateljstvo
- c) porodični smještaj

Djelatnosti organa starateljstva u porodičnopravnoj zaštiti djece

Pravna zaštita i socijalni rad:

- a) Zaštita djece iz porodica sa poremećenim funkcijama
- b) Zaštita djece iz porodica poremećene strukture
- c) Zaštita djece bez roditeljskog staranja

Obilježja pravnih akata organa starateljstva

- a) Pravni karakter odluke o povjeravanju djece na čuvanje i vaspitanje

- b) Pravni karakter odluka kojima se rješavaju nesporazumi roditelja u vršenju roditeljskog prava
- c) Pravna priroda akta o usvojenju
- d) Pravna obilježja rješenja o porodičnom smještaju
- e) Pravne karakteristike akata u oblasti starateljske zaštite

LITERATURA

1. Prof. Dr Marko Mladenović: "Porodično pravo u SFRJ", Službeni list SFRJ, Beograd, 1991.
2. Mirjana Papo: "Porodično pravo u SR BiH", Sarajevo, 1983.
3. Prof. Dr Ilija Babić, "Porodično pravo", Službeni glasnik, Beograd, 1999.
4. Prof. Dr. Mirjana Obretković: "Porodični odnosi, starateljstvo i socijalni rad", "Naučna knjiga", Beograd, 1987.
5. Prof. Dr Marko Mladenović: "Uvod u sociologiju porodice", Informator, Zagreb, 1988.
6. Rađanje moderne porodice, priredila Andelka Ilić, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1988.
7. "Nasilje nad djecom", Redaktor Milosav Milosavljević, Fakultet političkih nauka, Beograd, 1998.

*Nastavni program za predmet Socijalni rad sa djecom i porodicom,
27.novembar 2002.god. - 28. marta 2003.god.
Druga godina Studija za socijalni rad, Univerziteta u Banjoj Luci*

Cilj kursa

Cilj kursa je da studenti steknu vještinu da: identifikuju, opisuju, analiziraju, vrijednuju kao i djeluju u porodici i u radu s djecom, sa njihovom životnom situacijom i problemom.

Širi cilj

Širi cilj je dati pregled znanja o socijalnom radu sa djecom i porodicom. Svrha kursa je i da se da znanje o nacionalnom i internacionalnom istraživanju u ovom području, da se prodihi i razvije znanje o životnoj situaciji djece i porodice, posebno djece.

Slijedeći aspekti se obrađuju:

*** aspekt problema;**

radi se o procesima u kojima se odnosi u porodici posmatraju ili shvataju kao socijalni problemi i zbog toga postaju predmet ulaganja ili predmet obnove ili predmet djelovanja (na njima se djeluje, oni postaju predmet, na taj način se u njih ulaže). To ima jednu deskriptivnu stranu, što znači da postoji jedna opisujuća kategorija koja se upotrebljava u socijalnom radu sa djecom i porodicom; koja daje socijalnim odnosima jedan specifičan kriterij, specifičnu pripadnost problema i ljudima status klijenta. Radi se i o tome koje informativne puteve i izvore socijalni radnik koristi kao i to kako ih shvaća i što bira, zbog onoga što je relevantno u dатој situaciji. Dalje je bitna analitička strana; ovdje se radi o onim teorijama, perspektivama i modelima koje objašnjavaju i koje se upotrebljavaju da bi se otkrio uzrok socijalne problematike porodice i da bi se dobilo (razvilo) razumijevanje za životne uslove djece i porodice.

*** aspekt djelovanja;**

koji ima u fokusu radne metode socijalnog rada sa djecom i porodicom u centru. Radi se o susretu sa porodicom, pronađenju rješenja, resursima koji se koriste, pravnoj regulativi koja se upotrebljava itd. Ovi aspekti se koncentruju na mikro nivou socijalnog rada; socijalni radnik se zauzima u svom direktnom radu sa porodicom. U ovom okviru se moraju diskutovati metode na jednom generalnom nivou. Tad se djelimično radi o onim teorijama koje su orijentisane prema djelovanju i metodama koje su se razvile iz tih teorija, a djelimično se radi i o različitim školama i generalizacijama modela koji su konkretno povezani sa radom sa porodicom.

*** aspekt organizacije;**

organizacioni aspekt posmatra socijalni rad sa djecom i njihovom porodicom u njihovom organizacionom kontekstu. Organizacije se stvaraju pomoću raspodjele resursa, upravljujućim ili vodiećim funkcijama primjenom pravila itd.; mogućnost i ograničenja u okviru kojih svaki socijalni radnik može djelovati. Ovdje se proučava

kako formalna tako i strukturalna građa organizacije, kao i njihova neformalna i latentna strana. Primjer za druga važna pitanja koja se obrađuju je isto tako: kakva je i kakvi su odnosi između organizacija, kontakt sa okruženjem i kako se vrijednuje rezultat.

* etički aspekt;

etički aspekt obraduje moralnu i vrijednosnu stranu socijalnog rada sa djecom i porodicom. Dalje je centralno i bitno pitanje kako proučavati vrijednovanja koja su otvorena u komunikaciji između socijalnog radnika i klijenta, kao i vrijednovanja koja su sadržana u toj cijeloj situaciji.

Ova četiri navedena aspekta se prije svega moraju posmatrati sa intergrativnog aspekta, kao dijelovi koji su integrirani u jednu cjelinu, ali isto tako se mogu posmatrati samostalno u edukaciji. Kurs dalje ima svrhu da pripremi studente za praksu u trećoj godini studija.

Glavni sadržaj

U formi predavanja prenosi se znanje o životnoj situaciji djece i porodice. Dalje se daje znanje o istraživanjima u ovom području. Daje se pregled različitih porodično-terapeutskih škola ili pravaca, kao i pogledi i metodi u okviru istih. Isto tako se obrađuje i razjašnjava pitanje o upotrebljivosti metoda u porodičnim terapijama u socijalnom radu.

Poslije završenog kursa se očekuje da studenti imaju osnovno znanje o pojmovima iz sistemске teorije i o područjima moguće upotrebe porodične terapije. Težište će biti na psihosocijalnom radu sa različitim porodičnim problemima. Praktične vježbe sa igrom uloga će se kombinovati sa aspekta različitih perspektiva i teoretskih primjena.

Sadržaj nastave

Nastava se sastoji od predavanja, studiranja knjiga, seminara i pismenih zadataka. Predavanja će se kombinirati sa grupnim vježbama, igrom uloga sa simulirajućom porodicom itd. Nastava će se formirati na taj način da se da mogućnost kako teoretskom tako i praktičnom razvoju znanja.

Prisustvo

je obavezno pri vježbama, seminarima i zajedničkom grupnom radu.

Ispitivanje

1. individualni pismeni zadatak, koji polazi od zadatka koji daje Prof. dr Eva Nyberg
2. individualni napisani zadatak, procesni referat sa sesija igre uloga
3. grupni pismeni protokol o diskusiji koji se vodio na literarnim seminarima

4. grupna prezentacija neke teme koju grupa sama odabira i koju hoće da dublje prorade, pri vlasitiom izboru grupe i pojedinca – pri čemu se sadržaj predstavlja ispred cijelog razreda, osim toga svaki student dužan je da predla pismeno svoju prezentaciju.
5. uslov za ocjene devet i deset uz zadovoljene prve četiri navedene tačke, je i individualni eseji od odprilike šest strana. Zadatak koji se obrađuje u formi eseja će dati ispitivači na početku kursa.

Šema

27. – 28. novembar 2002.g. Uvod
Socijalni rad sa djecom i porodicom
u praksi i istraživanju 12.00h – 18.00h
09.00h – 11.00h

Profesor Sven Hessle
Asistent Lilja Cajvert, Phil.Lic

10. – 11. decembar 2002.g. Teorija komunikacije
Sadržaj i smisao u komunikaciji 09.00h – 16.00h
09.00h – 16.00h

Ti i ja poruka:
Tehnika pojašnjenja
Tehnika saradnje
Porodični genogram

Lilja Cajvert, Phil.Lic

20. decembar 2002.g. Porodica sa aspekta
psihodinamske perspektive 09.00h – 16.00h
Djeca u hraniteljskoj porodici

Profesor Ivan Vidanović

27. decembar 2002.g. Literarni seminari:
knjiga "Izdani", autor: Korin Hilian

31. januar 2003.g. Literarni seminari:
različiti članci

1. - 2. februar 2003.g. Procesiranje obrasca interakcije
Struktura razgovora 09.00h – 16.00h
Prvi susret sa porodicom 09.00h – 16.00h
Co-terapeuti

Lilja Cajvert, Phil.Lic

15. - 16. februar 2003.g.	O djeci o vidi dijete o razgovor sa djetetom o djeca u tretmanu o djeca u ratu o djeca i trauma	09.00h - 17.00h 09.00h - 11.30h
	Prof. Eva Nyberg Asistent Lijla Cajvert, Phil.Lic	
21. februar 2003.g.	Sistemska teorija Funkcije subsistema Psihosocijalni rad i škole u porodičnoj terapiji - sličnosti i razlike	09.00h - 16.00h
	Lilja Cajvert, Phil.Lic	
22. februar 2003.g.	Igra uloge Prvi susret sa porodicom	10.00h - 17.00h
	Profesor Janković Lilja Cajvert, Phil.Lic	
28. februar 2003.g.	Savjetovanje	10.00h - 17.00h
	Profesor Janković	
7. mart 2003.g.	Postmoderne teorije i rad sa porodicom	09.00h - 16.00h
	Profesor Gabi Čaćinović Asistent Lilja Cajvert, Phil. Lic	
8. mart 2003.g.	Supervizija nakon prvog susreta sa porodicom	09.00h - 17.00h
	Profesor Gabi Čaćinović Lilja Cajvert, Phil.Lic	
9. mart 2003.g.	Igra uloge Drugi susret sa porodicom	09.00h - 17.00h
	Profesor Gabi Čaćinović Lilja Cajvert, Phil.Lic	
27. - 28. mart 2003.g.	ISPIT	
	Ispitivači:	
	Profesor Sven Hessle Asistent Lilja Cajvert	

**FILOZOFSKI FAKULTET U BANJOJ LUCI
STUDIJSKI ODSJEK ZA SOCIJALNI RAD**

- 1. NASTAVNI PREDMET: INFORMATIKA**
- 2. BROJ SATI SEDMIČNO: A) PREDAVANJA - 2 SATA, B) VJEŽBE - 1 ČAS**
- 3. GODINA NA KOJOJ SE PREDMET IZUČAVA: 2**
- 4. SEMESTAR U KOM SE PREDMET IZUČAVA: 3**
- 5. ODGOVORNI PROFESOR: Dr Zlatko Bundalo**
- 6. ASISTENT: Milica Tepšić**

7. Kratak opis predmeta:

Pojam i primjena informatike i informacionih tehnologija. Informacioni sistemi i njihova primjena. Elementi i organizacija informacionog sistema. Osnovni organizacije digitalnog računara. Programska oprema (softver) računara. Osnovni elementi računara. Informacione tehnologije i komunikacije. Primjena informatike i informacionih tehnologija u socijalnom radu. Primjena računarskih tehnologija u pomoći hendikepiranim osobama. Operativni sistem WINDOWS - osnovni pojmovi, rad s datotekama. MS WORD-osnovni pojmovi, određivanje margina, format papira, ispis, kopiranje i iscjecanje teksta, numeracija stranica, fiksnote, hederi i futeri, ubacivanje simbola i slika u tekst, formatiranje teksta, rad s tablicama. Program za crtanje - MS DRAWING. Program za tablične proračune - MS EXCEL-kreiranje datoteke, definiranje celija, korištenje formula i izrada grafikona. Internet-servisi Interneta. Web i elektronička pošta. Korištenje INTERNET EXPLORER-a. Program za izradu prezentacija POWER POINT. Softveri za korištenje u socijalnom radu. Primjeri sistema za pomoć hendikepiranim osobama.

8. Nastavni ciljevi:

Sticanje znanja iz oblasti računarstva, informatike, informacionih sistema i informacionih tehnologija. To su znanja o mogućnostima, prednostima i načinima njihove praktične primjene u različitim područjima i posebno u oblasti socijalnog rada. Sticanje znanja o mogućnostima i načinima primjene računarskih sistema i informatike za pomoć hendikepiranim osobama. Sticanje znanja u praktičnoj primjeni personalnih računara PS tipa. To su vještine u korištenju personalnih računara i vještine u praktičnoj primjeni sistema WINDOWS; te pojedinih aplikativnih programa za personalne računare. Sticanje vještina praktičnog korištenja aplikativnih programa WORD; EXCEL; INTERNET EXPLORER; POWER POINT.

9. Ishodi učenja

Znanja iz računarstva, informatike, informacionih sistema i informacionih tehnologija. Znanja o mogućnostima, prednostima i načinima njihove praktične primjene u različitim područjima i posebno u oblasti socijalnog rada. Znanja o mogućnostima i načinima primjene računarskih sistema i informatike za pomoć hendikepiranim osobama. Vještine praktične primjene personalnih računara PS tipa. Vještine u korištenju personalnih računara. Vještine praktične primjene operativnog sistema WINDOWS, te pojedinih aplikativnih programa za personalne

računare. Vještine praktičnog korištenja aplikativnih programa WORD; EXCEL; INTERNET EXPLORER; POWER POINT.

10. Sadržaj

1. sedmica	Uvod. Pojam i primjena informatike i informacionih tehnologija. Informacioni sistemi njihova primjena. Operativni sistem WINDOWS-osnovni pojmovi.
2. sedmica	Elementi informacionog sistema. Operativni sistem WINDOWS-rad sa datotekama.
3. sedmica	Organizacija informacionog sistema. Program za obradu teksta MS WORD-osnovni pojmovi.
4. sedmica	Načini predstavljanja podataka u računarskim sistemima. MS WORD - određivanje margina, format papira, ispis, kopiranje i iscjecanje teksta.
5. sedmica	Osnovi organizacije digitalnog računara. MS WORD - numeracija stranica, fusnote, hederi i futeri, ubacivanje simbola i slika u tekst.
6. sedmica	Osnovne jedinice računara. MS WORD-formatiranje teksta.
7. sedmica	Programska (softverska) organizacija računara. MS WORD - rad s tablicama.
8. sedmica	Programska oprema (softver) računarskih sistema. Program za crtanje MS DRAWING.
9. sedmica	Sistemski i aplikativni programi. Program za tabelarne proračune MS EXCEL - osnovni pojmovi.
10. sedmica	Informacione tehnologije i komunikacije. MS EXCEL-korištenje formula za tabelarne proračune.
11. sedmica	Primjena informatike i informacionih tehnologija u socijalnom radu. MS EXCEL-izrada grafikona.
12. sedmica	Primjena računarskih tehnologija u pomoći hendikepiranim osobama. Program za izradu prezentacija POWER POINT.
13. sedmica	Internet. Internet i Intranet. Računarske mreže. Korištenje INTERNET EXPLORER-a.
14. sedmica	Servisi Interneta. WEB servisi i pretraživanje. Elektronska pošta. Korištenje INTERNET EXPLORER-a.
15. sedmica	Uredaji i sredstva za pomoći hendikepiranim osobama bazirana na korištenju računara. Programi (softver) za pomoći hendikepiranim osobama.

11. Nastavne metode:

Predavanja uz opotrebu table, grafskopa, personalnog računara i video projektoru. Praktične vježbe uz samostalan rad studenata na personalnim računarima. Interaktivni rad sa studentima tokom predavanja i vježbi. Zadaci za rad kod kuće i seminarski radovi.

12. Provjera znanja

Kontinuirano praćenje aktivnosti i znanja studenata tokom nastavnog procesa. Provjere znanja (testovi) tokom nastave. Završni ispit na kraju nastave. Završna ocjena se formira približno na

sljedeći način (izraženo u postocima): prisustvo nastavi i vježbama 10%, aktivnost u nastavi i na vježbama 5 posto, elaborat 10 posto, provjere znanja (predispitne testovi) 25%, završni ispit 50%.

13. Literatura:

a) obavezna literatura

1. Z. Bundalo: "Informatika", Materijali sa predavanja, Filozofski fakultet, Banja Luka
2. D. Obradović: "Osnovi računarstva", Stilos, Novi Sad
3. M. Tepšić: "Informatika", Materijali sa vježbi, Filozofski fakultet, Banja Luka
4. D. Ristanović i dr., "Popularni programi", RS Knjižara, Beograd

b) šira literatura

1. R. Mansfield: "WORD za WINDOWS-prva i druga knjiga", Mikro knjiga, Zagreb
2. M. Nikolić: "Vodič kroz EXCEL za WINDOWS", Komputer biblioteka, Čačak

Schedule Social Work with Disabilities and Handicap, spring 2003

Objective of the course

The main objective of the course is that the students will develop a *social perspective on disabilities and handicap*, by:

- understanding of the meaning of social inclusion/ social exclusion as structural elements in the society,
- developing knowledge on social work with disabilities on different levels: individual, institutional, societal and cultural,
- to differentiate between a social and an individual model
- studying the conditions of life and social context for people with disabilities, need of support and service: disabled persons as individual and collective actors
- developing knowledge of forms of care and activities and the contribution of the society including legislation, ideology and culture,
- understanding the meaning of and how to work with empowerment, advocacy and anti-oppressive work,
- studying social and psychological aspects of different disabilities and professional attitudes and treatment.

Pedagogy

The course will consist of lectures, group work, workshops, homework on individual and group basis.

Examination

The examination consists of:

An individual interview, reported oral and written

Group-work, oral and written reports

Written examination

5-6 April	Introduction: schedule, objectives and content; Who are the disabled people? Historical perspectives on disabilities Introduction of the social model. Physical disabilities. Social interactionism Agneta Kindborg, Bodil Eriksson, Kristina Urbanc, Tamara Pribislev Beleslin
12-13 April	The social model and disabilities. Anti-oppressive work and empowerment Olivera Mastikosa; Tamara; Kristina
19-20 April	Life course perspective. Constructivist perspective: Foucault; Institutionalisation - psychical handicap, Preparation of interviews with a disabled person Agneta; Bodil; Tamara

10-11 May	Reports on interviews; Learning disabilities. Psychical reactions, crisis theory – psychodynamic perspective Agneta, Tamara
24-25 May	Social work with disabilities; legal frames and conventions communication; Pedagogic models; Network; gender perspective; sexual abuse Agneta, Tamara, local social worker
31 May- 1 June	Study visits organised by Tamara Pribisley Beleslin Exchanges of experiences from the study visits in half class. Tamara
14-15 June	Obstacles and Resources. Evaluation. Termination. Agneta, Bodil, Tamara

September – October: Written examination

Task 1: Individual interview with a disabled person on the theme: "to get to know you"

Task 2: Group-work in two parts:

Theme 1. Frames, laws and international conventions and social work with disabled people
Theme 2: To deepen the knowledge in one type of disability and the practical work in the field (a study visit is included).

A more detailed instruction will be delivered.

Literature:

5/6 April Goffman, E: Stigma and social identity, Chapter 1. In *Sigma – Notes on the Management of Spoiled Identity*. The book is translated into Serbian.

Taylor and Francis: Editorial ICF Approved as the successor of ICIDH, 2 pages.
Translated.

Oliver M: The social model in context, Chap 3. In *Understanding Disability*.
Palgrave 1996 – the chapter is translated into Serbian

Payne, M: *Theories of Social Work*, Chapter ?? Translated

12/13 April Payne, M: *Theories of Social Work*, Chapter ?? Translated
+ ?

19/20 April Foucault, M (?) *Madness and civilisation* (150 pages). Translated.

Campling, J: Socially constructing a disabled identity.

Payne, M: Chapter 2 constructivism

Zavirsek, D (2001) Regionalno znanje u oblasti socialnog rada...
In Hesse, S, (ed) *International standard setting*... Banja Luka

Zavirsek, D (1999) Nije me rane socijalnih povreda. In Rommelspacher, B (Hg.)
Behinderten - feindlichkeit.

10/11 May Bogdan, R (1997) Listening to People Labelled Mentally Retarded, in
Gustavsson, A & Zakrzewska-Manterys E, *Social Definitions of Disability*.
Warsaw: Wydawnictwo "Zak".

Hwang, "Erikson's development psychology" (translated in Sarajevo, Dep of
Psychology), Chapt. 2. copies

Kohlström, G (1996) *Identity changes after acquired disability*. Translated

Göransson, K & Wallgren, A (1982) 4 different brochures from Ala, Stockholm
How do we understand and why.

Who is Peter?

Why do we do the things we do?
Feeling - Desire - Expression

24/25 May Barron, K. (1987) *Disability and gender. Autonomy as an Indication of Adulthood*. Uppsala University. Sweden. Alternative: "Comprehensive Summaries of Uppsala Dissertations from the faculty of Social Sciences. Almqvist & Wiksell International. pp 47.

Drake, R (1999) Gender and disability. In Oliver *Understanding Disability*. Palgrave

UN Convention of the Child

Sinason, V: Bob tells All

Zavirsek, D (2002) Pictures and silencies: memories of sexual abuse of
disabled people. *International Social Welfare*, no 11.

Some articles can be added.

UNIVERZITET U BANJOJ LUCI
FILOZOFSKI FAKULTET
Odsjek za socijalni rad

PROGRAM PREDMETA SOCIJALNA PSIHOLOGIJA
Plan: V semestar 3+2, VI semestar 3+2 Ispit: pismeni

1. PODRUČJE PROUČAVANJA SOCIJALNE PSIHOLOGIJE (SP): Razlozi različitog definisana socijalne psihologije. Definicija SP. Mjesto SP u sistemu canka. Razvoj socijalne psihologije.
 2. RAZVOJ SOCIJALNE PSIHOLOGIJE (SP): Periodi razvoja SP. Prošlost SP. Period teorijskog zasnivanja SP kao naučne discipline. Period konstituisanja SP kao znanke. Značajnije teorijske orijentacije, paradigme u SP.
 3. KONCEPTUALIZACIJA SOCIJALIZACIJE: Definicija socijalizacije.
Primarna sekundarna socijalizacija. Faktori socijalizacije.
 4. PROCESI SOCIJALIZACIJE: Socijalizacija i socijalno učenje. Ustoli i sredstva socijalizacije. Neformalni, formalni procesi socijalizacije. Socijalizacija i bazična razdoblja u životu pojedinca.
 5. EFEKTI SOCIJALIZACIJE NA SAZNAJNE PROCESE I EMOCIJE: Sažnajni procesi i socijalizacija. Efekti socijalizacije na percepciju. Efekti socijalizacije na pamćenje. Efekti socijalizacije na mišljenje. Socijalizacija emocija. Socijalizacija motivacija. Efekti socijalizacije na sebe.
 6. EFEKTI SOCIJALIZACIJE I PONAŠANJE: Kompetičko ponašanje. Kooperativno ponašanje. Socijalni statusi, uloge. Prosocijalna ponašanja. Altruistička ponašanja. Neutralna ponašanja. Agresivna ponašanja. Alijanacija. Ponašanje u frustracionim situacijama.
 7. SOCIJALNA PERCEPCIJA I ATRIBUCIJA: Teorije atribucije. Atribucija odgovornosti za ponašanje. Fundamenatala atribucija i pogreška. Atribucija optimizma, pesimizma.
 8. SOCIJALNI STAVOVI: Definicija socijalnih stavova. Vrste socijalnih stavova. Komponente socijalnih stavova. Nastanak, mijenjanje socijalnih stavova. Socijalni stavovi i ponašanje.
 9. SOCIJALNE PREDRASUDE: Šta su soc. predrasude. Raširenost soc. predrasuda. Efekti soc. predrasuda na diskriminaciju. Etničke stereotipije, predrasude. Korijen i teorije socijalnih predrasuda. Redukcija soc. predrasuda.
 10. SOCIJALNA INTERAKCIJA: Pojam soc. interakcija. Komunikacija kao vrsta soc. interakcije. Opažanje drugih kao vid soc. interakcije. Socijalna podrška kao vid soc. interakcije. Privlačnost, atraktivnost i soc. interakcija.
 11. SUDBINA INDIVIDUE U SOCIJALNIM GRUPAMA: Fundamentalna pretpostavka sudbine pojedinca u soc. grupama. Ilustracija relacije pojedinac – socijalno grupno biće.
 12. POJAM, NASTANAK I VRSTE SOCIJALNIH GRUPA: Različiti pristupi pojmu soc. grupe. Definicije soc. grupe. Nastanak soc. grupe. Funkcija soc. grupe. Uključivanje u soc. grupe. Vrste soc. grupe.
 13. NESTRUKTURISANE SOCIJALNE GRUPE: Masa, gomila. Publika. Socijalni pokreti.
 14. VRSTE SOCIJALNIH STRUKTURISANIH GRUPA: Definicija strukturisane soc. grupe. Klasifikacija strukturisanih soc. grupe. Male, velike soc. grupe. Primare, sekundarne soc. grupe. Formalne, neformalne soc. grupe. Socijalne grupe i ciljevi. Prirodne, vještacke soc. grupe. Vlastite, personalne soc. grupe. Trajac, druge soc. grupe. Referente, nereferente soc. grupe.
 15. VOSTVO U SOCIJALnim GRUPAMA: Definicija vodstva. Teorije voštva. Funkcije vodstva u soc. grupama. Tipovi vodstva u soc. grupama. Istraživanja efekata stilova vodstva u na socijalnu grupu.
 16. GRUPNO ODLUČIVANJE: Faze u procesu donošenja odluke. Faktori u svajanje odluka. Racionalnost u procesu donošenja odluke. Odluke, rizičnost, odgovornost za njihove efekte.
 17. SOCIJALNI KONFLIKTI: Definicija soc. konflikata. Vrste soc. konflikata. Socijalno-psihološki izvori socijalnih konflikata.
 18. REDUKCIJA INENASILNO RJEŠAVANJE ISHODA SOCIJALNIH KONFLIKATA: Dinamika ishoda soc. konflikata. Kontakti kao načini redukcije, nenasilnog rješavanja soc. konflikata. Kompromis kao način redukcije, nenasilnog rješavanja socijalnog konfliktta. Kooperacija kao način redukcije, nenasilnog rješavanja socijalnih konflikata. Medijacija kao način redukcije, nenasilnog rješavanja soc. konfliktta.
 19. SOCIJALNO-PSIHOLOŠKI ASPEKT INTERAKCIJE IZMEĐU POLOVA: Razlozi razmatranja interakcije M-Ž. Realni indikatori nehumanne interakcije M-Ž. Deklarativni indikatori interakcije između polova. Socijalno – psihološki aspekt redukcije nehumanne interakcije između polova. Načini redukcije nehumanne interakcije M-Ž. Značajniji nalazi o i budućnosti interakcije M-Ž.
- LITERATURA:
B.Milosavljević: Uvod u soc.psihologiju (izdanje 2002), od 11-165; 195-213.
B.Milosavljević: Socijalna psihologija ljudskih grupa (izdanje 2002), od 11-37; 55-85; 95-109; 127-169; 179-199.
Ako imate udžbenike izdanje 2005, onda treba učiti prema navedenim stranicama.
B.Milosavljević: Socijalna psihologija I (izdanje 2005), od 13-239, i od 285-306.
B.Milosavljević: Socijalna psihologija ljudskih grupa (izdanje 2005), od 17-59, 79-112, 129-147, 167-209, 247-269.

NASTAVNI PROGRAM ZA PREDMET: Socijalni rad sa grupom

STUDIJSKI ODSJEK ZA SOCIJALNI RAD

GODINA NA KOJOJ SE PREDMET SLUŠA: 3

ODGOVORNI PROFESOR: Prof. dr Branko Ćorić

Opis kursa

Globalni cilj kursa je da se učesnicima pruže osnovna znanja kako da rade sa grupama u socijalnom radu. Tokom kursa, biće izneseno i kritički proučeno nekoliko teorija psihologije grupe. Postojeće kontinuirana diskusija o vođstvu i različitim ulogama unutar različitih vrsta grupa, kao što su grupe samopomoći i profesionalno vođenje tretnanskih grupa. U praktičnom dijelu kursa, studenti će imati mogućnost da uvježbaju posmatranje, kao i vođenje grupe.

Ciljevi

Nakon što prođu kurs, studenti će posjedovati:

- Osnovna znanja iz teorija psihologije grupe,
- Osnovno razumjevanje analitičke grupne teorije i osnovno razumjevanje različitih kultura unutar grupe,
- Dublje znanje o različitim vrstama grupnih aktivnosti unutar socijalnog rada,
- Šira znanja iz metodologiji posmatranja grupe i
- Šira znanja o vođenju grupe.

Sadržaj

- Pregled različitih teorija psihologije grupe
- Grupna analitička teorija, različite kulture unutar grupe,
- Vođenje grupe
- Različite vrste grupnih aktivnosti u socijalnom radu,
- Socijalni rad sa grupama izloženih ili vulnerabilnih pojedinaca, djecom, adolescentima ili odraslima,
- Posmatranje grupa-metodologija istraživanja.

Raspored

Opšti pregled: Raspored je planiran kao dvodnevna cijelodnevna predavanja, diskusije i prezentacije pisanih radova tokom zimskog semestra.

Oktobar-Uvod; Grupna analitička teorija, različite kulture unutar grupe; Vodstvo unutar različitih kultura u grupi;

Novembar - Socijalni rad sa grupama djece i adolescenata; Rad sa djecom alkoholičara; Vođenje grupe djece i adolescenata; Posmatranje grupe djece i adolescenata; Literarni seminar (potrebno upisivati i predati pripremljeno usmeno izlaganje-koje će biti ocjenjivano)

Decembar-Psihosocijalni rad sa grupama (teorija i praksa); Socijalni rad sa grupom kroz iskustva praktičara koji rade s djecom, adolescentima, roditeljima i zavisnicima.

Januar-Predavanje završnog kucanog rada 0,6-10 strana, koji je obavezan za sve studente i koji će biti ocjenjivan.

Ispitivanje

Ispitivanje će teći kontinuirano tokom semestra kao i na kraju kursa. Obavljaje se u obe forme i individualnog i grupnog ispitivanja.

Literatura:

1. Paine, M (2002), Modern Social Work Theorii, Savremene teorije socijalnog rada, Filozofski fakultet, Univerzitet u Banja Luci;
2. Lindstein, T (2002), Group-analitici Theori, Stockholm Universiti, Department os Social Work (10 stranica na maternjem jeziku);
3. Lindstein, T (2002), Working with children of Alcoholic-A Group Approach, Stockholm Universiti, Deparment of Social Work (20 stranica na maternjem jeziku)
4. Ajduković, M (1997) Grupni pristup u psihosocijalnom radu, Uzbebenici Sveučilišta u Zagrebu

Prisustvo

Ukoliko student odsustvuje više od 25% sa predavanja, moraće to nadoknaditi ispunjavanjem dopunskih zadataka. U slučaju ozbiljnijih izostanaka student će biti udaljen sa kursa.

Filozofski fakultet u Banjoj Luci
Studijski odsjek za socijalni rad

NASTAVNI PREDMET:

METODOLOGIJA DRUŠTVENIH ISTRAŽIVANJA

Predavanja: 2 časa

Vježbe: 2 časa

ODGOVORNI PROFESOR: Drago Branković
ASISTENT: Dragan Partalo

Očekivani ishodi:

Opšte kompetencije: uvođenje studenata u područje metodologije pedagogije, njezinog

pojmovno-terminološkog sistema te sticanje osnovnih metodoloških znanja.

Specifične kompetencije: sposobljenost za izradu projekata naučno-istraživačkog rada u pedagogiji.

Tematska područja (sadržaji)

1. Metodologija kao naučna disciplina
2. Proces naučnog saznanja
3. Priroda, osnovne vrste i struktura naučnog istraživanja
4. Hipoteze u društvenim istraživanjima
5. Etape u društvenim istraživanjima
6. Populacija i uzorak istraživanja
7. Metode društvenih istraživanja (metoda društvene analize i sinteze, istorijska naučno-istraživačka metoda, deskriptivna metoda, eksperiment, ekc posr facto)
8. Tehnike i instrumenti u društvenim istraživanjima (analiza dokumentacije, sociometrije, testiranje, skaliranje, anketiranje, intervjuiranje, studija slučaja)

Osnovna literatura:

1. Mandić, P. (2004): Metodologija naučnog rada, Akademija nauka RS, Banja Luka,
2. Šešić, B (1996): Osnovi metodologije društvenih nauka, Vuk Karadžić, Beograd
3. Bandur, V., Potkonjak, N. (1999), Metodologija pedagogije, Savez pedagoških društava Jugoslavije, Beograd
4. Mužić, V. (1999), Uvod u metodologiju istraživanja vaspitanja i obrazovanja, Educa, Zagreb
5. Ristić, Ž. (1995), O istraživanju, metodu i znanju, Institut za pedagoška istraživanja, Beograd

Šira literatura:

1. Kuba, L., Koking, Dž. (2004), Metodologija izrade naučnog teksta, CID, Podgorica,
Romanov, Banja Luka
2. Šušnjić, Đ., (1999), Metodologija, Čigoja-tisak, Zagreb

3. Good, C.V. i Scates, D.E. (1967), Metode istraživanja u pedagogiji, psihologiji i sociologiji,
Otokar Keršovani, Rijeka

Izvođenje nastave

Nastava se izvodi u vidu fakultetskih predavanja, seminara i radioničke aktivnosti.

Provjera znanja

Provjera znanja vrši se tokom i na kraju semestra a obuhvata: a) rezultat pismenog dijela ispita (test znanja), b) Rezultate kontinuiranog praćenja aktivnosti studenata u nastavi, c) izrade i prezentacije seminarског rada i d) završnog usmenog ispita.

1. NASTAVNI PREDMET: RADNO PRAVO SA SOCIOLOGIJOM RADA

2. BROJ SATI SEDMIČNO: A) PREDAVANJA - 3; B) VJEŽBI - 2

3. GODINA U KOJOJ SE PREDMET SLUŠA: TREĆA

4. ODGOVORNI PROFESOR: Prof. Dr Željko Mirjanić

5. DA LI JE PREDMET OBAVEZAN ILI IZBORNI: Obavezan

6. KRATAK OPIS PREDMETA: Određen sadržajem predmeta

7. NASTAVNI CILJEVI: Ciljevi izučavanja predmeta: upoznavanje studenata sa pojmovima i institutima radnog prava, individualnim i kolektivnim radnim odnosima, sociologijom rada

8. ISHODI UČENJA: Određen sadržajem predmeta

9. SADRŽAJI PREDMETA:

1. sedmica	Pojam, predmet i razvoj radnog prava
2. sedmica	Pravo na rad, radni odnosi i forme rada izvan radnog odnosa
3. sedmica	Nezaposlenost i prava nezaposlenih. Zapošljavanje i regulisanje zapošljavanja
4. sedmica	Raspoređivanje zaposlenih. Stručno osposobljavanje zaposlenih
5. sedmica	Radno vrijeme. Odmori i odsustva. Mirovanje radnog odnosa.
6. sedmica	Odnos prema radu i odgovornost zaposlenih (materijalna, prekršajna i krivična)
7. sedmica	Prestanak radnog odnosa
8. sedmica	Ostvarivanje i zaštita prava zaposlenih
9. sedmica	Kolektivna prava zaposlenih i rješavanje kolektivnih radnih sporova
10. sedmica	Kolektivna prava poslodavaca
11. sedmica	Posebni režim radnih odnosa
12. sedmica	Pristup sociologije i sociologije rada problemima rada; kultura i rad; Rad i vrijeme
13. sedmica	Rad i pol: problem feminizacije radne snage i umijeće "ženskog" rada
14. sedmica	Profesionalno umijeće - između društvene i tehničke podjele rada; Kontinuitet i privremenost u industrijskom radu
15. sedmica	Budućnost organizacije rada: od rutinske ka inovativnoj organizaciji rada

10. Nastavne metode: Predavanja, vježbe, seminarski radovi, konsultacije i govorne vježbe

11. Druge aktivnosti: Studenti su dužni redovno pohađati nastavu (predavanja i vježbe), u skladu sa pravilima studiranja

12. Provjera znanja

- aktivnosti studenata
- povremene provjere znanja
- završni ispit

13. Literatura:

a) obavezna literatura

- Željko Mirjanić, Radni odnosi, Pravni fakultet, Banja Luka, 2004;
- Vlajko Brajić, Radno pravo, Informator, Zagreb, 2001.
- Branko Lubarda, Kolektivni radni spor, Beograd, 2003;
- Božo Milošević, "Umijeće rada" - Filozofski fakultet Novi Sad, 1997;
- Michael Haralambos, Martin Holborn, Sociologija: Teme i perspektive "- Golden marketing, Zagreb, 2002;
- b) šira literature
- Predrag Jovanović, Radno pravo, Službeni list Srbije, Beograd, 2005;

UNIVERZITET U BANJOJ LUCI
ODSJEK STUDIJA ZA SOCIJALNI RAD

Naziv predmeta	ORGANIZACIJA SOCIJALNOG RADA I MENADŽMENI		
	Status predmeta	Semestar	Fond časova
	O	6	3+1

Uslovljenost drugim predmetima: Nema uslovljenosti.
Ciljevi izucavanja predmeta: Cilj nastave predmeta „Organizacija socijalnog rada i menadžment“ je da osposobi studente za upotrebu znanja i vještina iz oblasti menadžmenta u socijalnom radu u skladu sa savremenim teorijskim pristupima, interdisciplinarnim saznanjima i praktičnim iskustvima.
Ishod učenja (istek semestra): Ovladavanje pojmovno teorijskim osnovama menadžmenta u socijalnom radu; ključnim oblastima primjene menadžmenta u oblasti socijalnog rada, kao što su: komunikacija, liderstvo, radne grupe, konflikti u organizacijama, timski rad, menadžment usluga, etika profesije; ciljevima i principima socijalnog marketinga i njegove primjene u socijalnom radu; i oblašću odnosa sa javnošću u kontekstu ustanova i institucija gdje djeluje socijalni rad.
Sadržaj predmeta: I Pojmovno teorijske osnove menadžmenta (Pojam menadžmenta; Shvatanja u definisanju menadžmenta; Razvoj misli o menadžmentu ili upravljanju; Teorije menadžmenta; Radne grupe i menadžment; komunikacija i menadžment; Liderstvo; Menadžment i konflikti: konflikti u organizaciji) II Socijalni marketing u socijalnom radu (Pojam i ciljevi socijalnog marketinga; Elementi socijalne kampanje u socijalnom marketingu) III Odnosi sa javnošću (PR) kao menadžment funkcija u socijalnom radu i neprofitnim organizacijama (Pojam i definisanje odnosa sa javnošću; Funkcije odnosa sa javnošću; Spoljni mediji i odnosi sa medijima; Specifičnosu odnosa sa javnošću u neprofitnim organizacijama) IV Osnovne specifičnosti menadžmenta u socijalnom radu (Menadžment i profesionalna etika socijalnog rada; Timski rad u socijalnom radu; Menadžment usluga u socijalnom radu i soc. zaštiti) Metode nastave i način učenja: Predavanja, power-point prezentacije, video materijal, vežbe, interaktivni rad, rad u malim grupama, samostalne aktivnosti.
Literatura: Obavezna: Rakas, S. (2004). <i>Sociologija menadžmenta</i> . Beograd: Megatrend Univerzitet, 41-68, 211-201, 228-265, 271-276; Katlip M. S., Senter H. A., Brum M. G. (2006). <i>Uspešni odnosi sa javnošću</i> . Beograd: Službeni Glasnik, 6-35, 279-307, 490-521
Obvezno provjeravanje i ocjenjivanje: seminarski rad, usmeni ispit Posebna naznaka za predmet: Nema posebne naznake

Naziv predmeta: MENTALNA HIGIJENA

Status: Izborni

Semestar: V

Broj časova: 2+2

Kratak opis programa i ciljeva predmeta:

U uslovima izražene ekonomske i socijalne krize u svim oblastima života, mentalno-higijenski problemi pojedinaca, grupa ali i zajednice postaju sve izraženiji. Zato se program mentalne higijene za studente socijalnog rada bazira ne samo na teorijskim dostignućima savremene nauke već je prvenstveno usmeren kao primena najvažnijih principa u prevenciji, zaštiti i tretmanu pre svega mlađih, njihovih porodica ali i onih grupa, koje su sticajem životnih okolnosti posebno ugrožene: deca bez roditeljskog staranja, asocijalno ponašanje, narkomanija, kao i zlostavljanja deca i uopšte poremećeni porodični odnosi koji produkuju socijalne probleme u svim sferama života.

Zbog složenosti problema kojima se bavi mentalna higijena se oslanja na dostignuća korespondentnih nauka humanističke orientacije i sa njima sarađuje ostvarujući mrežu stručnjaka zainteresovanih za neposredno i praktično angažovanje ka pomoći pojedincima i ugroženim grupama.

Ishodi učenja:

Ishod ovako koncipirane nastave i praktičnog rada treba da bude osposobljavanje studenata za razumevanje uzroka koji dovode do poremećaja mentalnog zdravlja i teškoća u psihosocijalnom funkcionisanju pojedinaca i grupa. Pored teoretskih znanja poseban ishod učenja zasnovan je na praktičnim znanjima za preuzimanje aktivnosti koje doprinose unapređenju mentalnog zdravlja uz korekciju i promenu onih uslova života u socijalnoj zajednici koji tome neviše doprinose.

Važan ishod ovakvog usmeranja je osposobljavanje studenata za timski rad sa stručnjacima korespondentnih struka uz uvažavanje standarda profesije i savremenih tendencija u pravcu unapređivanja mentalnog zdravlja.

Teme predavanja po nedeljama (ukupno 15 nedelja)

1.	Mentalna higijena u sistemu humanističkih nauka. Pojam mentalnog zdravlja i bolesti.
2.	Žaštita i unapređenje mentalnog zdravlja. Primarna, sekundarna i tercijalna prevencija. Modeli prevencije.
3.	Mentalno higijenski problemi predškolske deca. Rano afektivno lišavanje i posledice.
4.	Poremećaji kod dece i predškolskog uzrasta (poremećaj navike, ishrane, odnosa u porodici (uloga roditelja))
5.	Mentalno-higijenski problemi školske dece (uspeh u školi, odnosi sa nastavnicima, bežanje iz škole i dr.)
6.	Mentalno-higijenski problemi u adolescenciji. Ključni problemi (identitet, seksualnost, separacija od roditelja)
7.	Provera znanja (Test znanja. Prikaz slučajeva iz prakse i diskusije)
8.	Uloga vršnjačkih grupa. Toksikomanija. Uključivanje u socijalnu zajednicu.
9.	Mentalno-higijenski problemi odraslih. Izbor partnera. Priprema za brak. Funkcije porodice.
10.	Poremećaji bračnih i porodičnih odnosa. Separacija. Problem dece iz porodica sa poremećenim odnosima.
11.	Zaštita dece bez roditeljskog staranja. Oblici zaštite. Poštovanje principa

	mentalne higijene u interesu dece.
12.	Deca, adolescenti i odrasli sa posebnim potrebama. Psihosocijalni aspekti hendikepa. Priprema za samostalni život.
13.	Zaštita i unapređenje mentalnog zdravlja u zajednici.
14.	Praktičan rad studenata u različitim ustanovama za zaštitu i unapređenje mentalnog zdravlja. Studija slučaja.
15.	Završni ispit (Održana seminarskog rada zasnovanog na praktičnim iskustvima – usmeni ispit)

Literatura

a) Osnovna

Vidanović, I., Kolar, D. (2008): "Mentalna higijena",
240 strana (treće izdanje), Beograd

b) Dopunska

Vlajković J. (2003) "Teorija i praksa mentalne higijene"
Naučna knjiga i Savez društava psihologa, Beograd,

Način izvođenja nastave:

- Predavanje, vežbe, praktičan rad, samostalne aktivnosti, vežbe na terenu, grupne aktivnosti prema interesovanju – izrada samostalnog seminarskog rada.
- 30% teorija, 70% ostali oblici rada

Način i model ocenjivanja:

		OCENE:	EPSB:
- Prisustvo na nastavi -	do 10 poena	51-60=6	Nastava 60
- Seminarski rad	do 30 poena	61-70=7	Literatura 60
- Praksa	do 20 poena	71-80=8	Sem. radovi 60
- Završni ispit	do 40 poena	81-90=9	Ukupno: 180 sati
		91-100=10	

Odgovorni profesor i realizator nastave:
Prof dr Ivan Vidianović, redovni profesor

Schedule Social Work with Disabilities and Handicap, spring 2003

Objective of the course

The main objective of the course is that the students will develop a *social perspective on disabilities and handicap*, by:

- understanding of the meaning of social inclusion/ social exclusion as structural elements in the society,
- developing knowledge on social work with disabilities on different levels: individual, institutional, societal and cultural,
- to differentiate between a social and an individual model
- studying the conditions of life and social context for people with disabilities, need of support and service; disabled persons as individual and collective actors
- developing knowledge of forms of care and activities and the contribution of the society including legislation, ideology and culture,
- understanding the meaning of and how to work with empowerment, advocacy and anti-oppressive work,
- studying social and psychological aspects of different disabilities and professional attitudes and treatment.

Pedagogy

The course will consist of lectures, group work, workshops, homework on individual and group basis.

Examination

The examination consists of:

An individual interview, reported oral and written

Group-work, oral and written reports

Written examination

5-6 April	Introduction: schedule, objectives and content; Who are the disabled people? Historical perspectives on disabilities Introduction of the social model. Physical disabilities. Social interactionism Agneta Kindborg, Bodil Eriksson, Kristina Urbanc, Tamara Pribislev Beleslin
12-13 April	The social model and disabilities. Anti-oppressive work and empowerment Olivera Mastikosa; Tamara; Kristina
19-20 April	Life course perspective. Constructivist perspective: Foucault; Institutionalisation - psychical handicap, Preparation of interviews with a disabled person Agneta; Bodil; Tamara

10-11 May	Reports on interviews; Learning disabilities. Psychical reactions, crisis theory - psychodynamic perspective Agneta, Tamara
24-25 May	Social work with disabilities; legal frames and conventions communication; Pedagogic models; Network; gender perspective; sexual abuse Agneta, Tamara, local social worker
31 May- 1 June	Study visits organised by Tamara Pribislev Beleslin Exchanges of experiences from the study visits in half class. Tamara
14-15 June	Obstacles and Resources. Evaluation. Termination. Agneta, Bodil, Tamara

September – October: Written examination

Task 1: Individual interview with a disabled person on the theme: "to get to know you"

Task 2: Group-work in two parts:

Theme 1. Frames, laws and international conventions and social work with disabled people
Theme 2: To deepen the knowledge in one type of disability and the practical work in the field (a study visit is included).

A more detailed instruction will be delivered.

Literature:

5/6 April Goffman, E: Stigma and social identity, Chapter 1. In *Stigma – Notes on the Management of Spoiled Identity*. The book is translated into Serbian.

Taylor and Francis: Editorial ICF Approved as the successor of ICIDH, 2 pages.
Translated.

Oliver M: The social model in context, Chapt 3. In *Understanding Disability*.
Palgrave 1996 – the chapter is translated into Serbian

Payne, M: *Theories of Social Work*, Chapter ?? Translated

12/13 April Payne, M: *Theories of Social Work*, Chapter ?? Translated
+ ?

19/20 April Foucault, M (?) *Madness and civilisation* (150 pages). Translated.

- Campling, J: Socially constructing a disabled identity.
- Payne, M: Chapter 2 constructivism
- Zavirsek, D (2001) Regionalno znanje u oblasti socialnog rada...
In Hessle, S, (ed) *International standard setting...* Banja Luka
- Zavirsek, D (1999) Nijeme rane socijalnih povreda. In Rommelspacher, B (Hg.) *Behinderten – feindlichkeit.*
- 10/11 May Bogdan, R (1997) Listening to People Labelled Mentally Retarded, in Gustavsson, A & Zakrzewska-Manterys E, *Social Definitions of Disability*. Warsaw: Wydawnictwo "Zak".
- Hwang, "Erikson's development psychology" (translated in Sarajevo, Dep of Psychology), Chapt. 2. copies
- Kohlström, G (1996) *Identity changes after aquired disability*. Translated
- Göransson, K & Wallgren, A (1982) 4 different brochures from Ala, Stockholm.
How do we understand and why.
Who is Peter?
Why do we do the things we do?
Feeling – Desire – Expression
- 24/25 May Barron, K. (1987) *Disability and gender: Autonomy as an Indication of Adulthood*. Uppsala University. Sweden. Alternative. "Comprehensive Summaries of Uppsala Dissertations from the faculty of Social Sciences. Almqvist & Wiksell International. pp 47.
- Drake, R (1999) Gender and disability. In Oliver *Understanding Disability*. Palgrave
- UN Convention of the Child
- Sinason, V: Bob tells All
- Zavirsek, D (2002) Pictures and silencies: memories of sexual abuse of disabled people. International Social Welfare, no 11.
- Some articles can be added.

Nastavni program iz predmeta

SOCIJALNA MEDICINA

IV godina, I semestar
Izborni predmet, 60 časova
Filozofski fakultet u Banjaluci
Smer: socijalni rad i socijalna politika
Nastavu izvodi: Prof. Dr Dejan Sumrak

I TEORIJSKA NASTAVA

1. Definicija socijalne medicine kao stručne i naučne discipline. Predmet proučavanja i podela. Istoriski razvoj socijalno-medicinske misli i prakse. Pojam zdravlja, pojam zdravstvene zaštite, pojam primarne zdravstvene zaštite – savremena shvatanja. Pojam prepatogeneze, patogeneze, primarna, sekundarna i tercijerna prevencija.
2. Metodologija proučavanja zdravstvenog stanja stanovništva. Vrednost i primena metoda u socijalnoj medicini. Indikatori za ocenu zdravstvenog stanja stanovništva – zdravstveni indikatori.
3. Najvažniji činoci koji utiču na zdravlje stanovništva. Spoljna sredina i zdravlje. Fizička sredina i zdravlje. Hemijska sredina i zdravlje. Biološka sredina i zdravlje. Socijalna sredina i zdravlje.
4. Socijalna oboljenja i stanja. Elementi koji određuju socijalno-medicinske karakteristike pojedinim oboljenjima. Oboljenja sa najizraženijim socijalno-medicinskim značajem u razvijenim i nerazvijenim sredinama.
5. Socijalno-medicinske karakteristike i značaj oboljenja srca i krvnih sudova, malignih oboljenja, povreda, reumatizma, šećerne bolesti, ulkusa, tuberkuloze, akutnih zaraznih oboljenja, alkoholizma, pušenja, gojaznosti, zubnog karijesa, veneričnih bolesti, pobačaja, rahitisa i dr.
6. Socijalne bolesti, karakteristike i uloga socijalnog radnika u njihovom suzbijanju.
7. Zdravstvena i socijalna zaštita pojedinih kategorija stanovništva. Zdravstvena i socijalna zaštita predškolske i školske dece, omladine, starih osoba, radnika, zemljoradnika i drugih lica. Mogućnosti ostvarivanja zdravstvene i socijalne zaštite u različitim sredinama. Obavezni vidovi zdravstvene zaštite stanovništva. Planiranje porodice.
8. Principi i načela za organizaciju zdravstvene službe i zdravstvene zaštite. Sistem organizacije zdravstvene službe u nas i uporedni pregled sa drugim zemljama

(socijalizovana zdravstvena zaštita, liberalni i intermedijarni sistem zdravstvene zaštite). Zdravstvene organizacije – struktura, kadrovi, oprema, metod rada. Planiranje zdravstvene i socijalne zaštite.

9. Mesto i uloga zdravstvenih i socijalnih radnika u zdravstvenoj zaštiti stanovništva. Medicinska etika. Timski rad u zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti. Zdravstveno vaspitanje i zdravstveno prosvеćivanje. Zdravstvena kultura i njen uticaj na zdravlje stanovništva.
10. Statistika morbiditeta i mortaliteta. Statistika zdravstvene delatnosti. Merila kvaliteta i obima rada u stacionarnim i vanstacionarnim zdravstvenim organizacijama. Medjunarodna klasifikacija povreda i uzroka smrti.
11. Medjunarodna saradnja u oblasti zdravstvene zaštite. Crveni krst. Svetska zdravstvena organizacija.
12. Menadžment u socijalnoj medicini. Lik menadžera i izbor strateške opcije. Prepoznatljive aktivnosti menadžera: medjuljudske, informativne i upravljačke. Veština menadžera u socijalnoj medicini i socijalnoj zaštiti. Veština rukovodjenja ljudima i komunikacija. Veština organizovanja rada. Veština upravljanja resursima.

II PRAKTIČNA NASTAVA

Posete zdravstvenim organizacijama: Dom zdravlja, Bolnica, Zavod za zaštitu zdravlja. Cilj posete je sticanje uvida u organizaciju i rad ovih ustanova, kao i mesta i uloge socijalnog radnika u stručnim timovima na prevenciji, dijagnostici i rehabilitaciji i zdravstvenoj zaštiti uopšte.

LITERATURA:

1. Čolaković B. : Socijalna medicina, Beograd
2. Jakovljević Đ, Savić D. : Socijalna medicina, udžbenik, Beograd
3. Mićović P, Cucić V, Janjić M. : Socijalna medicina, udžbenik, Med. knjiga 1979
4. Cucić V. i sar. : Socijalna medicina, Univer, Udžbenik, Beograd, 2002
5. Mihajlović B, Kostić N. : Menadžment u zdravstvu, Beograd, 2005
6. Sumrak D. : Socijalna medicina, skripta, 2005
7. Mintzberg H: The nature of Managerial Work, 1973
8. Kotler F: Upravljanje marketingom, Zagreb, 2003
9. Jakšić Ž, Kovačić L. : Socijalna medicina, Zagreb 2000

UNIVERZITET U BANJOJ LUCI
FILOZOFSKI FAKULTET U BANJOJ LUCI
ODSJEK STUDIJA ZA SOCIJALNI RAD

Naziv predmeta: Uporedni politički sistemi
Nastavnik: Prof.dr Zdravko Zlokapa

Ciljevi izučavanja predmeta:

Predmet je osvećen analizi i proučavanju „velikih“ savremenih političkih sistema i modela organizovanja teorijskih koncepcija u praksi političkog života. Služeći se uporednim metodom, kurs omogućava uvid u način funkcioniranja političkih sistema, njihovih institucija i drugih političkih aktera.

Ishodi učenja (stečena znanja):

Studenti treba da steknu znanja i uvid u prirodu , karakter i način funkcioniranja najvažnijih političkih sistema zemalja savremenog svijeta na osnovama upoređivanja i stvarnih dometa teorijskih koncepcata. Primjenom uporedne metode studenti se ospozobljavaju da shvate raznovrsnost organizovanja i institucionalizovanja političkih sistema i politike uopšte.Koristeći pomenuti metod posmatranja i eksplikativno- prospektivni pristup studenti stiču neophodna znanja koja im omogućavaju sagledavanje uporednih prednosti , ali i mana pojedinih institucionalnih i sistemskih rješenja.

Sadržaji predmeta:

Pojam, determinante i klasifikacije savremenih političkih sistema: Osnovni modeli horizontalne organizacije vlasti; Oblici vertikalne organizacije vlasti: Savremeni modeli demokratije; Konsocijacijski modeli- model Švajcarske konsocijacije; Većinski modeli – „vestminsterski“ model; Savremeni nedemokratski politički režimi; parlamentarizam; Predsjednički sistem SAD; Polupredsjednički sistemi; „slučaj“ BiH i RS.

Metode nastave i savladavanja gradiva:

Predavanja, vježbe, seminarски radovi, diskusija

Literatura:

- D. Sartori, Uporedni ustavni inženjerirng, „Filip Višnjić“, Beograd, 2003.
A. Lajphart, Modeli demokratije, Službeni list SCG, CID, Podgorica, 2003.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje: Usmeni ispit

Posebna naznaka za predmet: Nema posebne naznake

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Prof. Dr Zdravko Zlokapa.

FILOZOFSKI FAKULTET
BANJA LUKA
Studijski odsjek za socijalni rad

NASTAVNI PREDMET: SOCIJALNI RAZVOJ I PLANIRANJE

NASTAVNI PROGRAM

ODGOVORNI PROFESOR: Ana Gavrilović

I Teorijski pristup izučavanju socijalnog razvoja i planiranja

1. Socijalni razvoj

- (1) Pojam socijalnog razvoja
- (2) Odnos privrednog i socijalnog razvoja

2. Novije teorije društvenog i socijalnog razvoja

(1) Koncept razvoja iz baze

- (2) Koncept razvoja temeljen na strategiji osnovnih potreba
- (3) Koncept endogenog razvoja
- (4) Razvoj usmjeren prema čovjeku
- (5) Koncept globalnog (svjetskog) razvoja
- (6) Optimistički pristup razvoju
- (7) Pesimistički pristup razvoju
- (8) Doktrina "države blagostanja"

3. Faktori socijalnog razvoja

1. Politički sistemi

- 2. Ekonomска основа društva
- 3. Ideologija
- 4. Stanovništvo
- 5. Nauka

4. Indikatori razvoja

- 1. Selekcija indikatora
- 2. O "mjerljivosti" i "nemjerljivosti" indikatora razvoja

5. Međunarodna aspekt socijalnog razvoja

- 1. Socijalni trendovi razvijenih i zemalja u razvoju
- 2. Socijalni razvoj i socijalna politika Evropske unije
- 3. Socijalna situacija zemalja u tranziciji

II Socijalni razvoj u Jugoslaviji

1. Socijalni razvoj do početka osamdesetih godina
2. Socijalna regresija od osamdesetih godina do raspada SFRJ
3. Socijalna situacija devedesetih godina
4. Perspektive socijalnog razvoja u uslovima preobražaja
5. Metodologija istraživanja u području socijalnog razvoja

III Planiranje socijalnog razvoja

1. Pojam planiranja socijalnog razvoja
2. Ciljevi i zadaci planiranja
3. Funkcije planiranja
4. Principi planiranja
5. Teorijske osnove planiranja
6. Sistemi planiranja
7. Istorijski razvoj planiranja
8. Faze planiranja u Jugoslaviji
9. Proces planiranja
10. Planiranje životnog standarda
11. Planiranje kadrova
12. Planiranje u oblasti javne potrošnje
13. Metodologija planiranja

Osnovna literatura

1. Lakićević, dr. Mira: Socijalni razvoj i planiranje, Udrženje stručnih radnika socijalne zaštite Republike Srbije, Beograd, 1995.
2. Lakićević, dr. Mira: Socijalna ugroženost, institut za socijalnu politiku, Beograd, 1987.
3. Lakićević, dr. Mira: Socijalni trendovi devedesetih godina u svijetu, Zbornik radova Katedre za socijalni rad i socijalnu politiku FPN, br. II, Beograd 1996.
4. Lakićević, dr. Mira: Osnovni tokovi i problemi socijalnog razvoja u SRJ u uslovima prelaska na tržišnu ekonomiju, Zbornik radova FPN, Centar za društveno-ekonomske studije, Beograd, 1997.
5. Vajs, dr. Edita: Svjetski samit o socijalnom razvoju, čas. Socijalna politika i socijalni rad, Zagreb, br.1-2/1996.
6. Dinkić, dr. Miroslava: Socijalna politika-bitna komponenta strategije razvoja SRJ do 2000. godine, Zbornik radova Katedre za socijalni rad i socijalnu politiku FPN, broj II, Beograd, 1996.
7. Šefer, dr. Berislav: Socijalno stanje, socijalna politika i tranzicija u tržišnoj privredi, Zbornik radova Katedre za socijalni rad i socijalnu politiku FPN, broj I, Beograd, 1994.

NASTAVNI PREDMET: SOCIJALNI RAD SA ZAVISNICIMA

ODGOVORNI PROFESOR: Prof. Dr Tomislav Sedmak

KRATAK OPIS PREDMETA: Zavisni predstavljaju značajni dio populacije koja uspostavlja veoma raznovrsne profesionalne odnose sa socijalnim radnicima u neposrednom svakodnevnom praktičnom radu. Bolesti zavisnosti, kao bolesti ponašanja odražavaju svoje nepovoljne efekte ne samo na individualno socijalno ponašanje zavisnika, već kroz javnost ponašanja ugrožava i oštećeće neposrednu socijalnu sredinu i posebno članove vlastite porodice. Zadatak socijalnog radnika je da kroz teorijsku i praktičnu nastavu upozna osnovne principe i poremećenost ponašanja zavisnika da bi u praktičnom, timskom i samostalnom radu pružao prikladnu pomoć pojedincima i porodicama sa posebnim potrebama, uključujući dostupne intervencije u okviru socijalnog rada uopšte, kao i socio-terapijsku pomoć pojedincima i ugroženoj porodici zavisnika.

SADRŽAJ PREDMETA:

1. Sedmica – Poimanje bolesti zavisnosti I poremećaja ponašanja
2. Sedmica – Psihoaktivne supstance u socijalnoj sredini
3. Sedmica- Kriza adolescencije, rizična ponašanja
4. Sedmica - Pušenje, marihuana
5. Sedmica- Narkomanija
6. Sedmica - Alkoholizam, definicija, vrste
7. Sedmica - Faze alkoholizma
8. Sedmica - Socijalne, Psihološke i Fizičke posljedice
9. Sedmica - Porodični alkoholičarski sistem, supruge, djeca
10. Sedmica- Osobine ličnosti, vještine i znanja terapeuta
11. Sedmica- Liječenje alkoholičara, motivacija, ciljevi
12. Sedmica – Primjena grupnih principa u terapiji zavisnika
13. Sedmica – Sistemska porodična terapija
14. Sedmica- Principi terapijske zajednice, komune
15. Sedmica- Klub liječenih alkoholičara

LITERATURA:

1. Stojković, LJ., Sedmak, T., 0,2003, Alkoholizam. Terapijski koncepti i praksa. ZUNS Beograd;
2. Stanković, Z., Begović, D., 2003, Alkoholizam od prve do posljednje čaše. Kreativni centar Beograd;
3. Nastasić, P., 2004, Ne dozvoli da te droga izbaci iz igre / gospodarskipregled. Beograd
4. Nastasić, P., 1998., Alkoholizam i međugeneracijsko prenošenje. Tehnis. Beograd
5. Stojković, LJ., Bračni laverint. Vi, vaš muž i alkohol, Divit, Beograd, 1999
6. Trbić, V., 2001., Porodiča alkoholičara, Zadužbina Andrejević, Beograd
7. Dvanaest koraka i dvanaest tradicija anonimnih alkoholičara. Global Book, Novi Sad, 1996.

FILOZOFSKI FAKULTET
BANJA LUKA

Odsjek studija za socijalni rad

NASTAVNI PROGRAM ZA NASTAVNI PREDMET:
Upravni postupak s osnovama upravnog prava

PREDAVAČ: Doc.dr Mirjana Rađenović

I OSNOVE UPRAVNOG PRAVA

1. Pravno-teorijska shvatanja uprave
 - 1.1. Uprava u formalnom smislu
 - 1.2. Uprava u materijalnom smislu
 - 1.3. Uprava u smislu upravnog rada
 - 1.4. Upravni rad kao državna funkcija i druge državne funkcije
2. Upravni odnos kao pravni odnos
 - 2.1. Pojam i obilježja upravnih odnosa
 - 2.2. Učesnici, nastanak, sadržina i prestanak upravnih odnosa
3. Organi i organizacije javne uprave
 - 3.1. Centralni i necentralni subjekti upravnog rada
 - 3.2. Državni i nedržavni subjekti upravnog rada
 - 3.3. Glavni i ostali subjekti upravnog rada
4. Osnovni pravni instrumenti i glavne kategorije upravnog rada
 - 4.1. Upravno pravni akti (upravni akt)
 - 4.2. Upravno materijalni akti (upravna radnja)
 - 4.3. Rješavanje u upravnim stvarima
 - 4.4. Upravni nadzor
 - 4.5. Evidencija ličnih stanja i izdavanje javnih isprava (uvjerenja)
5. Vrste upravno-pravnih akata
 - 5.1. Pravno vezani i diskretionii upravni akti
 - 5.2. Pozitivni i negativni upravni akti
 - 5.3. Konstitutivni i deklarativni upravni akti
 - 5.4. Individualni i generalni upravni akti
 - 5.5. Prosti i složeni upravni akti
 - 5.6. Upravni akti donijeti po službenoj dužnosti i upravni akti donijeti po zahtjevu stranke, odnosno po njenom pristanku

- 5.7.Upravni akti ograničenog i upravni akti neograničenog trajanja
 - 5.8.Rješenja i zaključci
 - 5.9.Strogo formalizovani i blaže formalizovani upravni akti
- 6.Vrste upravno materijalnih akata
 - 6.1.Mjerilo pravnog osnova vršenja
 - 6.2.Mjerilo neposrednog osnova vršenja
 - 6.3.Mjerilo kvalitete obaveze koja se ispunjava
 - 6.4.Mjerilo vršioца
- 6.5.Mjerilo stepena autoritativnosti
 - 6.6.Mjerilo rasprostranjenosti

II UPRAVNI POSTUPAK

- 1.Upravni postupak
 - 1.1.Pojam, cilj, značaj i vrste upravnog postupka
 - 1.2.Zakonsko regulisanje,sadržaj i primjena pravila opštег upravnog postupka u pravu Republike Srpske
- 2.Osnovna načela opštег upravnog postupka
 - 2.1.Izričita načela opštег upravnog postupka
 - 2.1.1. Načelo zakonitosti
 - 2.1.2. Načelo zaštite prava stranaka i zaštite javnog interesa
 - 2.1.3. Načelo učinkovitosti
 - 2.1.4. Načelo istine
 - 2.1.5. Načelo saslušanja stranke
 - 2.1.6. Načelo slobodne ocjene dokaza
 - 2.1.7. Samostalnost u rješavanju
 - 2.1.8. Načelo dvostepenosti u rješavanju(pravo na žalbu)
 - 2.1.9. Načelo konačnosti i pravomoćnosti rješenja
 - 2.1.10. Načelo ekonomičnosti postupka
 - 2.1.11. Pomoć neukoj stranki
 - 2.1.12. Načelo o uporabi jezika i pisma
 - 2.2. Vanredna načela opštег upravnog postupka
 - 2.2.1. Načelo oficijelnosti
 - 2.2.2. Istražno načelo
 - 2.2.3. Načelo javnosti
 - 2.2.4. Načelo pravne sigurnosti
 - 2.2.5. Načelo odgovornosti

2.2.6. Načelo pismenosti i usmenosti
2.3. Koncept dobre uprave

3. Nadležnost

3.1. Pojam i vrste nadležnosti

3.2. Sukob nadležnosti

3.3. Ovlaštena službena osoba i njegovo izuzeće

3.4. Pravna pomoć

4. Učesnici u upravnom postupku

4.1. Stranka

4.1.1. Pojam i vrste stranaka

4.1.2. Pretpostavke stranačkog djelovanja u postupku

4.2. Zastupnici u upravnom postupku

4.2.1. Zakonski zastupnici i privremeni zastupnici

4.2.2. Zajednički predstavnik, zajednički punomoćnik i punomoćnik stranke

5. Opštenje organa i stranaka

5.1. Podnesci

5.2. Dostavljanje

5.2.1. Pojam, način, vrijeme i mjesto dostave

5.2.2. Obavezno lično dostavljanje i posredno dostavljanje

5.2.3. Posebni slučajevi dostavljanja

5.3. Pozivanje

5.4. Zapisnik

5.5. Razgledavanje spisa i obavještavanje o toku postupka

6. Rokovi

7. Povraćaj u pređašnje stanje

8. Održavanje reda u upravnom postupku

9. Troškovi postupka

10. Prvostepeni upravni postupak

10.1. Pokretanje postupka i spajanje upravnih stvari u jedan postupak

10.2. Dispozitivne stranačke radnje tokom postupka

10.2.1. Izmjena zahtjeva i odustanak od zahtjeva

10.2.2. Poravnanje

10.3. Postupak do donošenja prvostepenog rješenja

10.3.1. Skraćeni postupak

10.3.2. Posebni spitni postupak

10.3.3. Prethodno pitanje

10.3.4. Usmena rasprava

10.3.5. Dokazivanje

10.3.5.1. Isprave

10.3.5.1.1. Pojam i vrste isprava

10.3.5.1.2. Podnošenje, prijavljivanje i izdavanje isprava

- 10.3.5.2. Svjedoci ivještaci
- 10.3.5.3. Uviđaj, izjava stranke, tumači i prevodioci
- 10.3.5.4. Obezbjedjenje dokaza

- 10.4. Završetak prvostepenog upravnog postupka
- 10.4.1. Pojam, oblik i sastavni dijelovi rješenja
- 10.4.2. Djelimično, dopunsko i privremeno rješenje
- 10.4.3. Rok za izdavanje rješenja
- 10.4.3.1. Neblagovremeno upravno postupanje
- 10.4.4. Ispravljanje grešaka u rješenju
- 10.4.5. Zaključak

- 11. Drugostepeni upravni postupak
- 11.1. Pravna sredstva
- 11.2. Redovna pravna sredstva
 - 11.2.1.1. Osnovna obilježja žalbe i pravo na žalbu
 - 11.2.1.2. Nadležnost za rješavanje po žalbi
 - 11.2.1.3. Rok za žalbu i pravna dejstva žalbe
 - 11.2.1.4. Sadržina žalbe i predavanje žalbe
- 11.2.2. Rad prvostepenog organa po žalbi
- 11.2.3. Rad drugostepenog organa po žalbi
- 11.2.4. Žalba kad prvostepeno rješenje nije donijeto
- 11.2.5. Rok za donošenje i dostavljanje drugostepenog rješenja

- 12. Upravni izvršni postupak
- 12.1. Pojam, uslovi, način i vrijem eprovođenja upravnog izvršenja
- 12.2. Oblici provođenja upravnog izvršenja
- 12.3. Odlaganje i obustava upravnog izvršenja
- 12.4. Izvršenje rad i osiguranja i privremeni zaključak o osiguranju
- 12.5. Žalba i zahtjev za protiv izvršenje u upravnom izvršnom postupku

- 13. Izvanredna pravna sredstva
- 13.1. Ponavljanje postupka
- 13.2. Mijenjanje i poništavanje rješenja u vezi s upravnim sporom
- 13.3. Zahtjev za zaštitu zakonitosti
- 13.4. Poništavanje i ukidanje rješenja po pravu nadzora
- 13.5. Ukidanje i mijenjanje pravošnažnog rješenja uz pristanak ili po zahtjevu stranke
- 13.6. Vanredno ukidanje
- 13.7. Oglasavanje rješenja ništavnim

- 14. Posebni upravni postupak socijalne zaštite

74

Literatura:

- 1.Zoran R.Tomić, Upravno pravo, Beograd,2002,str. 40-50,62-65 -0,71 - 740,95 - 104,203-207,256-264,281-289,223-225,331-495,499-562;
- 2.Mirjana O.Rađenović, Pravo opšteg upravnog postupka, BanjaLuka, 2004. godine
- 3.Zakon o opštem upravnom postupku, "Službeni glasnikRS", 13/2002
- 4.Zakon o socijalnoj zaštiti"Službeni glasnikRS" 5 / 93, 15/96 i 110/03.

III UPRAVNI SPOR

1. Nastanak i razvoj upravnog spora
2. Upravni spor u pozitivnom pravu Republike Srpske
3. Pojam i vrste upravnog spora
 - 3.1. Pojam upravnog spora
 - 3.2. Vrste upravnog spora
4. Predmet upravnog spora
5. Stranke u upravnom sporu
6. Sudovi nadležni za rješevanje upravnih sporova
7. Razlozi za vođenje upravnog spora
8. Tužba (sadržaj, dejstvo, rok i predaja) u upravnom sporu
9. Upravno sudske postupak
 - 9.1. Prethodni upravnosudske postupak
 - 9.2. Redovni upravnosudske postupak
10. Okočanje upravnosudskega postupka (upravnog spora)
11. Pravna sredstva u upravnom sporu
 - 11.1. Žalba u upravnom sporu
 - 11.2. Zahtjev za vanredno preispitivanje pravosnažne sudske odluke
 - 11.3. Ponavljanje postupka
12. Obaveznost i izvršenje pravosnažnih sudske presuda iz upravnog spora
13. Supsidijarna pravila postupka u upravnom sporu
14. Međunarodno i domaće (ustavno) regulisanje ljudskih prava i sloboda s posebnim osvrtom na socijalna prava i slobode
 - 14.1. Pravna zaštita ustavom garantovanih sloboda i prava povrijedjenih konačnim pojedinačnim aktom
 - 14.2. Pravna zaštita ustavom garantovanih sloboda i prava povrijedjenih radnjom službene osobe

Literatura:

1. Zoran R. Tomić, Upravno pravo, Beograd, 2002, str.499 -562;
2. Rajko Kuzmanović, Ustavno pravo, Banja Luka, 2002. Str210 -234;
3. Zakon o upravnim sporovima, "Narodne novine", 109/05.

Univerzitet u Banjoj Luci
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK STUDIJ ZA SOCIJALNI RAD

PROGRAM PREDAVANJA IZ PREDMETA SOCIJALNA PATOLOGIJA

VII I VIII SEMESTAR 2+2

Ispit pismeni + usmeni

I PREDMET, KONSTRUKTI, TEORIJE SOCIJALNE PATOLOGIJE

- (1) Određenje šta je predmet socijalne patologije.
- (2) Teorijske orijentacije u socijalnoj patologiji.
- (3) Klasifikacija teorija devijantnosti.
- (4) Strukturalne teorije socijalne patologije.
- (5) Socialno-psihološke teorije socijalne patologije.
- (6) Biološko-psihološke teorije socijalne patologije

II FENOMENOLOGIJA SOCIJALNO-PATOLOŠKIH POJAVA (SPP)

- (7) Fenomenologija SPP, tanni broj SPP.
- (8) Fenomenologija SPP agresivnog, suicidalnog tipa.
- (9) Fenomenologija toksikomanija.
- (10) Fenomenologija SPP socijalne izopačenosti.
- (11) Fenomenologija recidivizma u svijetu socijalne patologije (kriminalitet, suicid, toksikomanije, socijalne izopačenosti).

III ETIOLOGIJA SOCIJALNO - PATOLO[KIH] POJAVA (SPP)

- (11) Klasifikacija pristupa faktorima SPP.
- (12) Egzogeni faktori SPP (klasni uslovi života, industrijalizacija, urbanizacija, alienacija, ekonomske krize, bogatstvo, siromaštvo, nezaposlenost, literature, film, mas mediji).
- (13) Endogeni faktori SPP (biološki, psihološki, mentalni poremećaji).

IV SOCIJALNA PATOLOGIJA I RATNI ZLOČIN

- (14) Glavni markeri ratnog zločina.
- (15) Organizatori ratnog zločina.
- (16) Izvršiocci ratnog zločina.

V ZNAČENJE I FUNKCIJA SPP

- (17) Mitovi o SPP.
- (18) Novije stanovište o značenju, funkciji SPP u društvu.
- (19) Konstatacije o značenju, funkciji SPP u društvu.

VJEŽBE I PRAKSA IZ PREDMETA SOCIJALNA PATOLOGIJA
Vježbe obuhvataju:

- (1) Upoznavanje metoda koje se koriste u ispitivanju SPP.
- (2) Terenska ispitivanja.
- (3) Seminari i radionice na teme socijalne patologije

UDŽBENICI I LITERATURA

Udjbenici i literatura se daju studentima na početku svake školske godine.
Udjbenici i literature dati za školsku 2002/2003. godinu.

Obavežno za Ispit:

- 1. Predavanja i vježbe

2. B.Milosavljević: Socijalna patologija, univerzitetski udžbenik

Šira literature:

1. M.Milutinović: Kriminologija
- 2.S.Petrović: Droga – ljudsko ponašanje
- 3.Drugs, Society and Behavior
- 4.A.Parrot: Rape
- 5.R. M Regoli: Delinquency in Society

UNIVERZITET U BANJOJ LUCI
FILOZOFSKI FAKULTET
Odsjek studija za socijalni rad

NASTAVNI PROGRAM

1. Nastavni predmet: **SOCIJALNI RAD U ZAJEDNICI**

2. Broj sati sedmično: a) predavanja 3, b) vježbe 2

3. Godina na kojoj se predmet proučava: IV

4. Semestar: sedmi i osmi - dvosemestralni predmet

5. Obavezni predmet

6. Predmetni profesor: Doc. dr. Miroslav Brkić

Asistent: Olivera Grbić

7. Opis predmeta: Socijalni rad u zajednici je najmlađi metodološki pristup socijalnom radu. Počiva na ideji građanske odgovornosti i aktivne participacije u zadovoljavanju ličnih i kolektivnih potreba. U odnosu na tradicionalne pristupe u socijalnom radu u prvi plan ističe menadžerske uloge i vještine socijalnih radnika (koordinatorske, organizatorske, informatorske, posredničke ...)

8. Ciljevi predmeta:

- da razumije procese (geografsko - prirodne, ekološko-sociološke) u lokalnoj zajednici i njihov uticaj na karakter i intenzitet socijalnih potreba.
- Da sa stanovišta sistemskih i multikulturalnih perspektiva tumači etiologiju ljudskih potreba, razumijevajući smisao komplementarne primjene metodoloških pristupa u socijalnom radu.
- Da razumije i iskaže sposobnosti praktične primjene koordinatorskih, organizatorskih, posredničkih, zastupničkih uloga.
- Sposobnost primjene metodoloških instrumenata za identifikaciju potreba građana u lokalnoj zajednici.
- Ovladavanje osnovnim praktičnim vještinama potrebnim za planiranje i zastupanje usluga u zajednici.

9. Ishodi učenja:

Ospozobljenost socijalnih radnika za učinkovit rad sa maloljetnim delinkventima u okviru svih razina prevencije.

10. Sadržaj predmeta:

1. sedmica: Pojam lokalne zajednice / tradicionalne, alternativne, multiple perspektive;

2. sedmica: Konstruktivni elementi lokalne zajednice;

3. sedmica: Faktori koji utiču na nastanak, razvoj i nestanak lokalnih zajednica;

4. sedmica: Tipologija lokalnih zajednica (sociološka i administrativni-teritorijalna, socijalne funkcije lokalne zajednice).

5. sedmica: Uticaj sistemsko-ekoloških teorija na nastanak socijalnog rada u zajednici;

6. sedmica: Uticaj radikalnih, antidiskriminatorskih i antipotčinjavajućih teorija na nastanak socijalnog rada u zajednici;

7. sedmica: Koncepcije socijalnog razvoja;
8. sedmica: Teorije civilnonog društva i njihov uticaj na socijalni rad u zajednici;
9. sedmica: Akcionala istraživanja;
10. sedmica: Prednosti i nedostaci teorijsko metodoloških pristupa u socijalnom radu u zajednici-Kritički osvrt;
11. sedmica: Teorijsko-praktične kontraverze oko socijalnog rada u zajednici;
12. sedmica : Odnos socijalnog rada u zajednici sa socijalnim radom sa pojedincem i grupom;
13. sedmica: Istorija socijalnog rada u zajednici;
14. sedmica: Modeli socijalnog rada u zajednici;
15. sedmica: Model organizacije zajednice;
16. sedmica: Model zaštite u zajednici;
17. sedmica: Model razvoja zajednice;
18. sedmica : Model socijalnog planiranja u zajednici;
19. sedmica: Model socijalne (političke) akcije u zajednici;
20. sedmica: Model edukacije u zajednici;
21. sedmica: Faze socijalnog rada u zajednici: upoznavanje zajednice, praćenje, procjena i identifikacija potreba i problema;
22. sedmica: Faze socijalnog rada u zajednici: planiranje, socijalna akcija, evaluacija;
23. sedmica: Animiranje i povezivanje građana u procesima procjene, planiranja i izvođenja socijalne akcije;
24. sedmica: Pregovaranje u socijalnom radu;
25. sedmica: Lobiranje u socijalnom radu;
26. sedmica: Informiranje u zajednici, kontakti sa medijima;
27. sedmica: Osnove fundraising;
28. sedmica: Volonterski manadžment;
29. sedmica: Vođenje slučaja;
- 30 .sedmica: Upravljanje sistemom;

11.Nastavne metode: predavanja; analize-studije slučaja; rad u malim grupama; individualni rad; interesne grupe; igranje uloga; interaktivni rad; video materijal;

12. Druge aktivnosti: Vježbe;

13. Provjeravanje znanja: aktivnosti; vježbe; seminarски радови; eseј (3-6 stranica); писмени испити; усмени испит;

14. Literatura:

a) obvezna;

- Milosavljević M., Brkić M. (2010). Socijalni rad u zajednici, Zagreb: Republički zavod za socijalnu zaštitu, 11-245.

b) dopunska:

- Hašmi, A. (1989): Socijalni rad u lokalnoj zajednici, Zagreb: Zavod Grada Zagreba za socijalni rad, 39-74, 83-245.
 - Milosavljević, M. (1998): Socijalni rad na međi vjekova, Beograd: Draganić, 133-154.
 - Brkić, M. (1997): civilno društvo, nevladine organizacije i socijalni rad. Socijalni rad i socijalna politika. Zbornik radova III Beograd: Fakultet političkih nauka, 238-303.
 - Bulinger, H., Novak J. (2004). Mrežni socijalni rad, Banja Luka, Filozofski fakultet, 44-159.
 - Weil O. M. (2002). Kako graditi savremenu zajednicu u okviru programa socijalnih djelatnosti, Beograd: Časopis za teoriju i kritiku socijalnih ideja i prakse „Socijalna misao“, br. 1-2, 109-142.

Predmet: Supervizija

Filozofski fakultet
Odsjek studija za socijalni rad
Banja Luka

Univerzitet u Geteborgu
Odsjek za socijalni rad
Fillic Lilja Cajvert
Lilja.Cajvert@socwork.gu.se

Nastavni plan za predmet Supervizija

Predmet Supervizija dio je nastavnog programa edukacije na dodiplomskom studiju za socijalne radnike Filozofkog fakulteta, Odsjeka studija za socijalni rad. Predmet se predaje na četvrtoj godini studija, u prvom semestru i traje 70 sati.

Cilj

Cilj je predmeta:

- da doprinese produbljivanju znanja o psihosocijalnom radu i razvoju cjelovite perspektive u okviru koje bi se psihosocijalni rad trebao voditi/obavljati;
- da studenti steknu znanje o metodima u psihosocijalnom radu, o njihovoj upotrebi i relevantnosti u različitim područjima, kao što je rad sa individuom, porodicom i grupom;
- da razviju sposobnost uočavanja i problematizovanja društvenih, organizacionih i drugih preduvjeta za praktikovanje psihosocijalnog rada;
- da kod studenata doprinese razvoju profesionalnog identiteta.

Osnovni sadržaj predmeta

Ovaj se predmet sastoji od dva dijela, čije su uporišne tačke: a) teorije i metodi psihosocijalnog rada i b) praksa socijalnog radnika.

- (a) Teoretski dio predmeta fokusiran je na bitne teorije u psihosocijalnom radu. U nastavi se prođubljuju i uspoređuju teorije koje su centralne u psihosocijalnom radu: teorija sustava i komunikacija, psihodinamska teorija i socijalnopsihološke teorije. Važno je

upoznati način na koji se ove teorije mogu integrirati i alternativno koristiti u psihosocijalnom radu.

Teme koje će se obrađivati u ovom dijelu predmeta su sljedeće:

- analiza i procjena stanja klijenta i njegove životne situacije,
- tretmanska relacija,
- proces promjena i uvjeti za promjene,
- strategije i intervencije – podrška i promjena,
- moć i kontrola – dobrovoljnost i prisila,
- etika i profesionalni stav, gender i etnicitet – njihov značaj u psihosocijalnom radu i
- značaj supervizije u profesionalnom psihosocijalnom radu.

(b) Drugi dio predmeta fokusiran je na način korištenja teoretskih znanja i njihova korištenja, te integraciju teorije i prakse u okviru profesije socijalnog radnika. Iskustva iz prakse podloga su za treniranje studenata kako da problematizuju, analiziraju, kritički se postavljaju i refektiraju teorije, metode i uslove koji "stvaraju" klijente. Isto tako u fokusu je osobno profesionalno djelovanje, stav i vrednovanje te kako ličnost profesionalca utječe na rad sa klijentom. Posebna se pažnja poklanja razvoju razumijevanja studenta procesa stvaranja odnosa u psihosocijalnom radu sa klijentom.

Forma predavanja

Predavanja su koncipirana tako da osnaže i podrže aktivno traženje znanja i razvoj kritičkog mišljenja studenata. Znanje se stječe na predavanjima, u seminarima, putem treniranja vještina uz podršku profesora i asistenata, pri čemu se koriste iskustva studenata iz prakse.

Svrha predavanja je:

- da studenti aktivno prikupljaju i traže znanje,
- da se kod njih razvije kritičko razmišljanje i stav,
- da se poveća njihova samosvijest i identifikacija s profesijom socijalnog radnika i
- da treniraju kako će znanje prenijeti drugima.

Ispit

Cilj predmeta, sadržaj i forma predavanja nalažu aktivno učestvovanje studenata na ispitu. Ispit je u formi usmenog i pismenog rješavanja problema, kako u grupi tako i individualno. Traži se obavezno prisustvo na seminarima i u grupnoj diskusiji slučaja. Ocjena je od 5 do 10.

Studenti koji ne polože ispit u prvom roku imaju mogućnost ponoviti ispit.

Evaluacija

Evaluacijom se procjenjuje svrha predmeta, sadržaj, forma predavanja, ispit i literatura te i prijedlog relevantnih promjena. Evaluacija se obavlja nakon završenog ispita.

Literatura

- Lilja Cajvert, *Kreativni prostor terapeuta*, IP Svjetlost, Sarajevo (2001);
Sven Hessle, *Od individue do interakcije (Razgovor sa B)*, Filofski fakultet, Banja Luka (2003);
Malcolm Payne, *Moderne teorije socijalnog rada*,), Filofski fakultet, Banja Luka (2001);
Lilja Cajvert, *Kreativni prostor terapeuta*, Mentalno zdravlje u zajednici, časopis, Vol 2 № 4, str.18 – 20, Sarajevo 2001;
Marina Ajduković & Lilja Cajvert, *The Development of Social Work Supervision in Countries in Translation: Reflections from Croatia and Bosnia – Herzegovina*, Social Work in Europe, Vol 10 № 2, str. 11 – 22, London (2003);
Darja Zaviršek, *Disabilitz as a gender taboo*, Women Participating in Global Change, str. 117 – 130, University of New South Wals, Australa (1998);
Darja Zaviršek, *Women, Mental Health and the State*, Feminism in Central and Eastern European Countries, str. 23 – 40 (1994);
Lisbeth Johnsson, *Supervision in Sweden*, str. 1 – 12, (1993);
Louis Van Kessel, prevod, *Supervizija – neophodna doprinos kvaliteti profesionalnog postupanja, primjer nizozemskog modela supervizije*, Ljetopis Studijskog centra scoijalnog rada, str. 59 – 72, Zagreb (1999);
Rebecca T. Davis, prevod, *Korištenje autoriteta vlasti imoć u superviziji socijalnog rada, iskustva Rumunske*, Ljetopis Studijskog centra scoijalnog rada, str. 77 – 87, Zagreb (1999);
Leila Billquist, Summary, translation, *The room, the encounter and the rituals – a study on the Social Services Agency, client work and clientship*, Rummet, Mözez och Ritualerna, ei studie av socialyrån, klientarbetet och klientskapet, str. 1-13, Göterborgs University, Insitutionen för socialt arbete;
Marina Ajduković, Boris Hudina i Nataša Jovanović, *Značenje supervizije u profesionalnom razvoju socijalnih radnika*, Ljetopis Studijskog centra scoijalnog rada, str. 179 – 189, Zagreb (1995);
Nino Žganec, *Supervizija u psihosocijalnom radu*, Ljetopis Studijskog centra scoijalnog rada, str. 165 – 175, Zagreb (1995);
Kristina Urbanc, *Etička i vrijednost u socijalnom radu*, Ljetopis Studijskog centra scoijalnog rada, str. 153 – 165, Zagreb (2001);
Gabi Čačinović Vogrinčić, *Europski socijalni rad: Izrada ekspertize za 21. stoljeće*, Ljetopis Studijskog centra scoijalnog rada, str. 185 – 195, Zagreb (1995);
Marina Ajduković & Lilja Cajvert, *Supervizija psihosocijalnog rada kao specifični oblik podrške i pomoći socijalnim radnicima i drugim stručnjacima u sustavu socijalne skrbi*, Ljetopis Studijskog centra scoijalnog rada, str. 195 – 211, Zagreb (1995) i
Kodeks etičkih načela u socijalnoj zaštiti Republike Slovenije, prijevod, Ljetopis Studijskog centra scoijalnog rada, str. 217 - 223, Zagreb (1995).

Samostalni rad u obliku eseja

Dobro došli na četvrtu godinu, u sedmi semestar.

Predmet Supervizija predaje se u jednom semestru i sastoji se od dva dijela:

1. primjenjene teorije u obliku predavanja i seminarja
2. eseja koji predstavlja opis jednog slučaja i teoretske primjene stičenog znanja.

OPIS SLUČAJA IZ PRAKSE

Za vrijeme prakse svaki je student vodio dnevnik i pratilo rad sa jednim klijentom, porodicom ili grupom. Taj dnevnik je podloga za pisanje eseja na predmetu Supervizija.

Na ovom predmetu svaki student individualno piše jedan esej opsegom 7 do 10 stranica. U esisu on opisuje svoj rad sa klijentom i analizira ga primjenjujući teorije i metode psihosocijalnog rada.

Svrha je esaja integrirati teoretska znanja stičena na predavanjima sa vlastitim iskustvima iz prakse psihosocijalnog rada, te rasvjetliti udio svoje ličnosti tj. vlastitu ulogu u psihosocijalnom radu.

Svaki će se esej raspraviti na seminaru u grupi od 6 do 9 studenata. U diskusiji sa grupom i u skladu s dogovorom neke situacije iz prakse mogu se simulirati kroz igru uloga.

Osnovu za pisanje esaja čini dnevnik o praksi, procesni referat koji se vodi tokom prakse, materijal sa supervizije, stručni sastanci, radne koferencije itd. Bitno je da student koristi svoje refleksije koje su mu se javljale za vrijeme obavljanja prakse.

Za teoretsku analizu slučaja koriste se teorije i metodi supervizije i psihosocijalnog rada sadržani u literaturi, zatim predavanja i seminarji, znanja stičena tokom izučavanja ovog predmeta, kao i na osnovi teorije iz literature sa kojom se student susreo u drugim predmetima. Isto tako, moguće se koristiti iskustvom kojeg je student stekao u praksi. Važno je precizno koristiti teoretske pojmove i jasno navesti korištene reference.

Podatke prilikom opisivanja slučaja iz prakse treba prezentirati tako da nije moguće prepoznati o kojem se klijentu radi. Naiime, bitno je zaštititi identitet klijenta.

Esej se obrađuje u grupi, raspravlja sa svim članovima grupe i profesorom. Nakon obrade esaja svaki student dobija natrag svoj pisani rad. Svi članovi grupe čita sve radove koje su priredili drugi članovi grupe i priprema se za teoretsku diskusiju.

Pisanje esaja može se činiti teškim onome ko nema iskustvo u radu sa klijentom. Uvjerenja sam da se o u nastavku ovog teksta o postavljenim pitanjima može raspravljati bez obzira na iskustvo u radu sa klijentom.

Važno je imati u vidu koje znanje studenti imaju, a koje nemaju priklikom analize slučaja. Ako neki podaci nedostaju, treba razmisiliti na koji bi način oni utjecali na rad, odnosno

kontakt sa klijentom. Svaki esej se raspravlja sat i pol vremen. Tom prilikom neće se ocjenjivati kvalitet rada sa klijentom niti procjenjivati sposobnost i vještine studenta. Ono što je u fokusu rasprave o eseju je sposobnost reflektiranja i teoretskog rasvjetljavanja psihosocijalnog rada sa klijentom.

Esej treba predati Lilji Cajvert 26. januara 2004.god. Isto tako bitno je da svi članovi grupe dobiju i pročitaju sve radove grupe do ispita u februaru.

PITANJA

1. U uvodu eseja ukratko treba navesti informacije o radnom mjestu, profesionalnoj ulozi i načinu na koji je klijent postao predmet interesa. Treba objasniti kako se razvijao rad sa klijentom. (Zahvaljujući tome onaj ko čita esej dobiva cjelovit uvid u situaciju klijenta i u rad studenta sa klijentom).
2. Treba opisati socijalni kontekst i sistem u kojem se klijent nalazi. Isto tako, treba navesti ko je bio bitan za tretman i rad sa klijentom. Kako izgleda klijentovo psihosocijalno polje?
3. Ukratko navesti analizu klijentova problema i životne situacije imajući u vidu:
 - aktuelno i željeno stanje, prepreke i resurse,
 - hierarhijske nivoi,
 - logičke nivoi,
 - prošlost i sadašnjost,
 - formu problema i
 - klijentovu motivaciju.
4. Treba objasniti kako su prikupljene informacije o klijentu. Da li je učinjena analiza bila statična ili dinamična?
5. Prikazati i uporediti vlastita i klijentova očekivanja kada su u pitanju forma i sadržaj pomoći.
6. Opisati tretmansku relaciju:
 - isomorfne strategije/ oponašanje,
 - transfer/kontratransfer,
 - simetrija/komplementarnost,
 - različiti logički nivoi relacije,
 - podjela odgovornosti: socijalni radnik/klijent i
 - separacija/završetak.
7. Opisati okvire za tretmanski rad:
 - što/ko upravlja i kako se planira tretmanski rad,
 - kako je izgledao dogovor i kako je do njega došlo i
 - koji je značaj organizacije za planiranje tretmana.

8. Reflektirati o dokumentaciji slučaja. Šta, kako i za koga se piše dokumentacija/dnevnik klijenta?
9. Koji se tip promjene traži od klijenta u njegovoј životnoј situaciji? Promjene prvog drugog ili trećeg reda?

Opiši kako si djelovao da bi postigao ove promjene:

- stav i djelovanje sa aspekta modela u psihosocijalnom radu i
- isomorfne strategije/ anisomorfne strategije.

Da li si koristio neke tehnike osvješćivanja:

- pojašnjenje, tumačenje, konfrontacija, definicije ili neke druge.

10. I na kraju reflektiraj:

- (a) tome što znači sama klijentizacija. Koji su procesi bili presudni da klijent u stvari postane klijentom i koji procesi pomažu u održavanju klijentizacije, tj. da klijent ostane klijentom?
- (b) Značaj supervizije za profesionalni rad socijalnog radnika.

Želim Ti uspjeh u pisanju eseja!

Lilja

Seminari

Seminari se sastoje od seminara na osnovi literature i seminara sa specifičnom temom. Seminar na osnovi literature isti je za sve grupe. Seminar sa temama priprema se u grupi bez profesora i odvija se u formi predavanja uz prisustvo profesora.

Seminari će se pripremati i u grupama od po 6 studenata. Svaka grupa bira svoju temu koju će obraditi u parovima. Tema se obraduje na tri načina: a) pretraživanjem literature, b) vlastitom refleksijom i c) intervjonom sa socijalnim radnicima u nekoj od ustanova ili organizacija u kojima se prakticira psihosocijalni rad.

Teme za seminar su sljedeće: moć, gender, etnicitet, etika i značaj supervizije za profesionalni socijalni rad.

Moć u socijalnom radu

Kako se može objasniti fenomen moći u socijalnom radu?

Kako se može razumjeti i objasniti moć koju socijalni radnik ima u ulozi pomagača?

Na koji način moć može doći do izražaja u radu sa klijentom?

Kako se socijalni radnik može s tim nositi?

Etika i profesionalni stav u socijalnom radu

Što karakteriše dobar socijalni rad?

Koji su zahtjevi u odnosu na profesionalni stav socijalnog radnika?

Etnicitet

Koje etničke grupe klijenata susreće socijalni radnik?

Da li rad sa različitim etničkim grupama traži specifična znanja?

Navesti koja su znanja neophodna u radu sa različitim etničkim grupama, opšta i specifična znanja?

Kako drugi reaguju u svojoj profesionalnoj ulozi kada susreću klijente koji pripadaju različitim etničkim grupama?

Napomena: ovdje se radi o opažanju i refleksiji, a ne izlaganju drugih diskusiji i "ogovaranju".

Gender

Da li socijalni radnik radi na isti način sa klijentima muškog i ženskog spola?

Da li je socijalni radnik svjesno ili nesvesno pod utjecajem gender-a klijenta?

Kako razgovaraš sa klijentima - muškarcima, a kako sa klijentima - ženama?

Što je tipično za žene, a što za muškarce?

Koje predstave imaćete kada se radi o ženama, a koje kada se radi o muškarcima?

Kako reagiraš u konkretnim situacijama?

Značaj supervizije za profesionalni socijalni rad

Koje efekte ima supervizija za rast i razvoj profesionalnog stava?
Koje efekte ima supervizija na osobni rast i razvoj?

Važnost supervizije u profesionalnom radu socijalnog radnika?
Efekti supervizije u direktnom radu sa klijentom?

UNIVERZITET U BANJOJ LUCI
FILOZOFSKI FAKULTET
Odsjek studija za socijalni rad

NASTAVNI PROGRAM

I. Nastavni predmet: MALOLJETNIČKA DELINKVENCIJA

1. Naziv predmeta: Maloljetnička delinkvencija
2. Broj časova sedmično:
 - a) Predavanja: 2
 - b) Vježbi: 1
 - c) Ukupno časova u semestru: 45
3. Godina na kojoj se predmet izučava: IV
4. Semestar: 8
5. Status predmeta: Izborni

6. Maloljetnička delinkvencija je nastavni predmet čiji sadržaji podrazumijevaju psihosocijalne aspekte maloljetničke delinkvencije: Definisanje pojma poremećaja ponašanja djece i maloljetnika; Naučni, društveni i pravni aspekti; Fenomenologija maloljetničke delinkvencije; Etiologija maloljetničke delinkvencije; Psihosocijalni profil i simptomska slika maloljetnog delinkventa; Emocionalni profil; Motivacija maloljetnog delinkventa; Komunikacija sa maloljetnim delinkventom; Nivoi prevencije maloljetničke delinkvencije; Metodologija rada sa maloljetnim delinkventima u okviru interdisciplinarnog pristupa sa posebnim osvrtom na ulogu i metodologiju rada službi socijalnog rada; Saradnja službi socijalnog rada sa drugim institucijama i Strategije prevencije.

7. Nastavni ciljevi i zadaci:

Osnovni ciljevi nastave maloljetničke delinkvencije su:

- da se studenti upoznaju sa fenomenologijom, epidemiologijom, etiologijom i prevencijom maloljetničke delinkvencije i sa društvenom potrebom i značajem izučavanja ove pojave. Stečenim znanjima treba da se osposobe da u praksi uspješno opserviraju, prepoznaju i razumiju preddelinkventna i delinkventna ponašanja mladih;
- da se osposobe za predikciju i kontrolu asocijativnog ponašanja djece i maloljetnika;
- da se osposobe za prvi i ponovljeni tretman ekscesnog ponašanja djece i maloljetnika i permanentno praćenje u cilju efikasnog reagovanja;
- da se osposobe za saradnju sa drugim partnerima društvene zajednice u strategiji prevencije maloljetničke delinkvencije.

8. Ishodi učenja

Ospozobljenost socijalnih radnika za efikasan rad sa maloljetnim delinkventima u okviru svih nivoa prevencije.

9. Sadržaj predmeta:

1. nedjelja: Predmet, ciljevi i zadaci predmeta; Definisanje pojma poremećenog ponašanja djece i maloljetnika;
2. nedjelja: Naučni i društveni aspekti maloljetničke delinkvencije;
3. nedjelja: Fenomenologija maloljetničke delinkvencije;
4. nedjelja: Epidemiologija maloljetničke delinkvencije;
5. nedjelja: Etiologija maloljetničke delinkvencije
6. nedjelja: Psihosocijalni profil i simptomatska slika maloljetnog delinkventa;
7. nedjelja: Emocije, njihov značaj i emocionalni profil maloljetnog delinkventa;
8. nedjelja: Motivacija maloljetničke delinkvencije;
9. nedjelja: Komunikacije-njihov značaj i primjena u radu sa maloljetnim delinkventima i drugim osobama od značaja u radu sa maloljetnim delinkventima;
10. nedjelja: Komunikacije-nastavak;
11. nedjelja: Nivoi prevencije maloljetničke delinkvencije;
12. nedjelja: Nivoi prevencije maloljetničke delinkvencije;
13. nedjelja: Rad socijalnih službi sa djecom i maloljetnicima poremećenog ponašanja;
14. edjelja: Rad drugih partnera sa djecom i maloljetnicima;
15. nedjelja: Saradnja socijalnih službi sa drugim partnerima u okviru strategije prevencije maloljetničke delinkvencije.

10. Nastavne metode

Opservacija; razgovor; analize-studije slučaja; rad u malim grupama; individualni rad; eksplorativni intervju; igranje uloga; analiza produkta djelatnosti; deskripcija; introspekcija; testiranje; skaliranje i anketiranje.

11. Druge aktivnosti: Vježbe

12. Provjeravanje znanja: aktivnosti; vježbe; seminarski radovi; pismeni ispit; usmeni ispit

13. Literatura:

- Obavezna: Aleksandar Milić: Psihosocijalni aspekti maloljetničke delinkvencije-udžbenik
- Šira: Mladen Singer i Ljiljana Mikšaj-Todorović: Delinkvencija mladih; Žarko Jašović: Kriminologija maloljetničke delinkvencije;
- Save the Children UK: Rad policije sa djecom i mladima;
- Čedomir Hajduković: Prestupničko ponašanje mladih.

II. **Predmetni nastavnik:** Prof. dr Aleksandar Milić
III. **Asistent:** Olivera Grbić

УНИВЕРЗИТЕТ У БАНОЈ ЛУДИ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
Одејек студија за социјални рад

НАСТАВНИ ПРОГРАМ

I. Наставни предмет: МАЛОЉЕТНИЧКА ДЕЛИНКВЕНЦИЈА

1. Наставни предмет :

2. Број часова седмично:

а) предавања...2

б) вјежби.....1

ц) бр. часова .45

3. Година на којој се предмет изучава: IV

4. Семестар : 8.

5. Изборни предмет

6. Малољетничка делинквенција је пнаставни предмет чији садржаји подразумијевају психосоцијалне аспекте малољетничке делинквенције: Дефинисање појмова поремећаја понашања дјеце и малољетника; Научни, друштвени и правни аспекти; Феноменологија малољетничке делинквенције; Етиологија малољетничке делинквенције; Психосоцијални профил и симптомска слика малољетног делинквента; Емоционални профил; Мотивација малољетног делинквента; Комуникација са малољетним делинквентом; Нивои превенције малољетничке делинквенције; Методологија рада са малољетним делинквентима у оквиру интердисциплинарног приступа са посебним освртом на улогу и методологију рада служби социјалног рада; Сарадња служби социјалног рада са другим институцијама и Стратегије превенције.

7. Наставни циљеви и задаци :

Основни циљеви наставе малољетничке делинквенције су :

- да се студенти упознају са феноменологијом, епидемиологијом, етиологијом и превенцијом малољетничке делинквенције и са друштвеном потребом и значајем изучавања ове појаве. Стеченим знањима треба да се оспособе да у пракси успјешно опсервирају, препознају и разумију пределиквентна и деликвентна понашања младих;
- да се оспособе за предикцију и контролу асоцијативног понашања дјеце и малољетника;
- да се оспособе за први и поновљени третман ексесног понашања дјеце и малољетника и перманентно праћење у циљу ефикасних реаговања;
- да се оспособе за сарадњу са другим партнерима друштвене заједнице у стратегији превенције малољетничке делинквенције.

8. Исходи учења:

Оспособљеност социјалних радника за ефикасан рад са малољетним делинквентима у оквру свих нивоа превенције.

9. Садржај предмета:

1. недеља: Предмет, циљеви и задаци предмета; Дефинисање појмова поремећеног понашања дјеце и малолетника;
2. недеља: Научни и друштвени аспектки малолетничке делинквенције;
3. недеља: Феноменологија малолетничке делинквенције;
4. недеља: Епидемиологија малолетничке делинквенције;
5. недеља: Етиологија малолетничке делинквенције;
6. недеља: Психосоцијални профил и симптоматска слика малолетног делинквента;
7. недеља: Емоције, њихов значај и емоционални профил малолетног делинквента;
8. недеља: Мотивација малолетничке делинквенције;
9. недеља: Комуникације – њихов значај и примјена у раду са малолетним делинквентима и другим особама од значаја у раду са малолетним делинквентима;
10. недеља: Комуникације – наставак;
11. недеља: Нивои превенције малолетничке делинквенције;
12. недеља: Нивои превенције малолетничке делинквенције;
13. неједеља: Рад социјалних служби са дјецима и малолетницима поремећеног понашања;
14. недеља: Рад других партнера са дјецима и малолетницима;
15. недеља: Сарадња социјалних служби са другим партнерима у оквиру стратегије превенције малолетничке делинквенције.

10. Наставне методе:

Опсервација; разговор; анализе – студије случаја; рад у малим групама; индивидуални рад; експлоративни интервју; играње улога; анализа продукта дјелатности; дескрипција; интроспекција; тестирање; скалирање и анкетирање.

11. Друге активности: Вјежбе

12. Проверавање знања: активности; вјежбе; семинарски радови; писмена испити; усмени испит.

13. Љитература:

- а) обавезна: Александар Милић: Психосоцијални аспекти малолетничке делинквенције – уџбеник
- б) шира: Младен Сингер и Лильана Микшай-Тодоровић: Делинквенција младих; Жарко Јаповић: Криминологија малолетничке делинквенције; Save the children UK : Рад полиције са дјецима и младима; Чедомир Хајдуковић: Преступничко понашање младих.

II . Предметни наставник: проф. др Александар Милић

III . Асистент: Оливера Грубић